

Gyerekbarát Józsefváros Koncepció

Józsefvárosi Önkormányzat

Köszöntő

Kedves szülők, gyerekek, nagyszülők, pedagógusok, szakemberek, józsefvárosi lakosok!

Büszkén mutatom be Önöknek **Gyerekbarát Józsefváros** koncepciónkat, amelyen munkatársaim hosszú hónapok óta dolgoznak.

Nem titok: a gyermekbarát kerület elképzelés inspirálója a józsefvárosi **Befogadó ovik** programunk, amely már két éve azért a célkitűzésért dolgozik, hogy a legmenőbb ovikkal várjuk a kerületi gyerekeket.

Az ovikért való munkánk során fel kellett ismernünk: az a tágabb környezet, amelyben gyerekeink, unokáink felnőnek, legalább olyan fontos, mint maguk az intézmények és az intézményekben dolgozók odaadó munkája.

Ezért kezdtünk bele a koncepció megírásába már tavaly ősszel, ezért dolgozik nálunk 2022 óta gyermekügyi referens, ezért vontuk be intézményeinket, gyermekügyi szakembereket és szervezeteket a koncepció kialakításába. Köszönöm mindannyiuk munkáját!

A koncepció hat pilléren nyugszik, melyek egymással szoros összefüggésben állnak: tiszta és zöld, élhető és játékos, biztonságos és megtartó, bevonó és megmozgató, gyarapodó és okos, egészséges és aktív kerületet építünk a józsefvárosi gyerekek számára. Mert ők a legjobbat érdemlik.

Az ősszel elkészült vitairat lakossági véleményezése során felnőttek és gyerekek, szakemberek, szülők, munkatársak, nagyszülők - és minden érdeklődő elmondhatta véleményét a koncepcióról. Ennek a folyamatnak az eredményét mutatom be most büszkén Önöknek!

Budapest, 2022. november

Pikó András
Józsefváros polgármestere

Tartalomjegyzék

Bevezetés....1
Helyzetelemzés....3
Gyerekbarát Kerület....5
Célok....7
A Gyerekbarát Józsefváros Koncepció víziója....8
Az ENSZ Gyermekjogi Egyezmény kiemelten fontos cikkei a Gyerekbarát Józsefváros koncepció szempontjából....9
Gyerekbarát Józsefváros Koncepció....13
1. Tiszta és zöld: környezetbarát kerület a gyerekeink jövőjéért....15
Feladatterv....18
2. Élhető és játékos: gyerekbarát közterek Józsefvárosban....19
Feladatterv....22
3. Biztonságos és megtartó: biztonságos otthonokban felnövő gyerekek....23
Feladatterv....26
4. Bevonó és megmozgató: a gyerekek is beleszólhatnak az őket érintő kérdésekbe....27
Feladatterv....31
5. Gyarapodó és okos: magas színvonalú oktatáshoz való hozzáférés....33
Feladatterv....37
6. Egészséges és aktív: a józsefvárosi gyerekek egészségéért....39
Feladatterv....43
Hivatkozások....45
Mellékletek....47
1. **számú melléklet:A Gyermekbarát Önkormányzat Koncepciójának és feladattervének véleményezésben részt vett partnerek**....47
2. **számú melléklet: Jogszabályok**....48

Bevezetés

A Józsefvárosi Önkormányzat feladatai

Célunk, hogy Józsefváros olyan hellyé váljon, ahol minden gyerek boldogan élhet, és kiteljesedhet, ahol teljes mértékben érvényesülnek a jogai, s ahol otthon érezheti magát. E cél vezérelt bennünket, amikor megfogalmaztuk Józsefváros gyerekbarát koncepcióját, melynek megvalósításában a Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzat (továbbiakban: Önkormányzat) a józsefvárosi közösségek, családok és gyerekek partnereként kíván működni.

Az állami szerepvállalás követelményét az 1991. évi LXIV. törvény által kihirdetett, a Gyerek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény (a továbbiakban ENSZ Gyermekjogi Egyezmény) 3. cikkének 2. és 3. pontja deklarálja: „Az Egyezményben részes államok kötelezik magukat arra, hogy a gyerek számára, figyelembe véve szülei, gyámjai és az érte törvényesen felelős más személyek jogait és kötelességeit, biztosítják a jólétéhez szükséges védelmet és gondozást, e célból meghozzák a szükséges törvényhozási és közigazgatási intézkedéseket. Az Egyezményben részes államok gondoskodnak arról, hogy a gyerekkel foglalkozó és védelmét biztosító intézmények, hivatalok és létesítmények működése megfeleljen az illetékes hatóságok által megállapított szabályoknak, különösen a biztonság és az egészség területén, valamint ezek személyzeti létszámával és szakértelmével, továbbá a megfelelő ellenőrzés meglétével kapcsolatban.”

Ehhez igazodóan Magyarország Alaptörvényének XVI. cikke (1) bekezdésében kimondja: „Minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz.”

A gyerekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) célja pedig: „hogy megállapítsa azokat az alapvető szabályokat, amelyek szerint az állam, a helyi önkormányzatok és a gyermekek védelmét ellátó természetes és jogi személyek, továbbá jogi személyiséggel nem rendelkező más szervezetek meghatározott ellátásokkal és intézkedésekkel segítséget nyújtsanak a gyermekek törvényben foglalt jogainak és érdekeinek érvényesítéséhez, a szülői kötelességek teljesítéséhez, illetve gondoskodjanak a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzéséről és megszüntetéséről, a hiányzó szülői gondoskodás pótlásáról, valamint a gyermekvédelmi gondoskodásból kikerült fiatal felnőttek társadalmi beilleszkedéséről.”

MI AZ ÖNKORMÁNYZAT SZEREPE A GYEREKEK JÓLLÉTÉBEN?

Az alábbi felsorolások a jogi környezet bemutatására tesznek kísérletet: mik azok a kötelező és önként vállalt feladatok, amelyek közvetlenül vagy közvetve hatással vannak ma a kerületi gyerekek jóllétére. Az Önkormányzat kötelező feladatait a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló törvény vonatkozó rendelkezései határozzák meg.

Gyerekek jóllétéhez közvetlenül kapcsolódó kötelező feladatellátás:

- óvodai ellátás,
- gyermekjóléti szolgáltatások és ellátások,
- szociális szolgáltatások és ellátások, amelyek keretében települési támogatás állapítható meg,
- sport, ifjúsági ügyek,
- gyerekek napközbeni ellátása, bölcsődei ellátás.

Gyerekek jóllétéhez közvetve kapcsolódó kötelező feladatellátás:

- településfejlesztés,
- településrendezés,
- településüzemeltetés,
- egészségügyi alapellátás, az egészséges életmód segítését célzó szolgáltatások,
- környezetegészségügy,
- kulturális szolgáltatás támogatása,
- helyi környezet- és természetvédelem,
- nemzetiségi ügyek,
- közreműködés a település közbiztonságának biztosításában.

- **Gyerekek jóllétéhez közvetlenül kapcsolódó, önként vállalt feladatok:**
- oktatáshoz, neveléshez kapcsolódó feladatok, ösztöndíj odaítélése, tanulmányi verseny, Belső-Pesti Tankerületi Központ részére nyújtott támogatások,
- ovi-foci program,
- sportszervezetek támogatása,
- Üdültetés/erdei iskola szervezése az Önkormányzat magyarkúti üdülőjében,
- Józsefvárosi oktatási-nevelési intézmények tanulói részére nyári szabadidős programok, nyári tábor szervezése étkezés biztosításával,
- adományok gyűjtése, fogadása, osztása,
- tanoda, iskolai felkészítés, tanfolyamok,
- szabadidős foglalkozás, készségfejlesztés,
- Biztos Kezdet Gyerekház program.

Miről szól ez a hosszú írás?

Talán hallottál már róla, hogy minden országnak vannak határai. De azt tudtad-e, hogy nem csak az országokat, hanem a városokat és a kerületeket is határok veszik körbe? Mi például az európai kontinensen élünk, a hazánk Magyarország, Budapest a városunk, és azon belül Józsefvárosban - vagy más szóval: a 8. kerületben - lakunk.

Mindenkinek van feladata abban, hogy a gyerekek boldogan és biztonságban nőjenek fel. Ahogy a családban, úgy itt is igaz: a dolgok akkor mennek jól, ha együttműködésben, jól elvégezzük ezeket a feladatokat. A kerületi önkormányzat most nagy fába vágta a fejszéjét: szeretné a saját feladatait úgy elvégezni, hogy a gyerekek élete attól sokkal jobb legyen Józsefvárosban.

Ehhez a te segítségedre is szükségünk van! A gyerekek tudják a legjobban, hogy mi a jó nekik, ezért a felnőtteknek szükségük van a gyerekek tanácsaira is. Beszélgess otthon a szüleiddel, nagyszüleiddel, az iskolában a tanítókkal, a többi gyerekkel arról, hogy szerinted hogyan lehetne jobbá és szebbé tenni a kerületet a gyerekek számára. Véleményetek küldjétek el nekünk és mi megígérjük, hogy oda fogunk rá figyelni!

A következő oldalakon például arról lesz szó, hogy hogyan lehetne Józsefváros tisztább és zöldebb, hogy minél jobban óvjuk a környezetünket. Lesz arról is szó, hogyan lehetne a kerület élhető és játékos, hogy minél jobban érezzétek magatokat például a parkokban és a játszótereken is. Írunk arról is, hogyan lehetne Józsefváros biztonságos és megtartó, hogy soha ne kelljen egyetlen gyereknek se félnie semmitől. Aztán írunk arról is, hogyan lehetne a kerületünk bevonó és megmozgató, azért, hogy a gyerekek is elmondhassák a véleményüket az őket érintő kérdésekben. Lesz arról is szó, hogyan lehet Józsefváros gyarapodó és okos: hogy a tanulás élmény legyen és mindenki megtalálja a kedvéhez való elfoglaltságokat. És persze arról is írunk, hogy lehetnek a gyerekek egészségesek és aktívak, mert minél jobban figyelünk az egészségünkre gyerekkorunkban, annál egészségesebbek leszünk felnőttként.

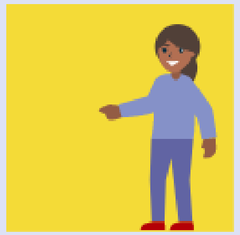
Vannak ötleteid? Küldd el nekünk! Írd meg, rajzold le, vagy kérj meg egy felnőttet, hogy írja le, amit gondolsz!

Helyzetelemzés

JÓZSEFVÁROSBAN ÖSSZESEN 8986 GYEREK ÉL

kb. 64 0000
felnőtt

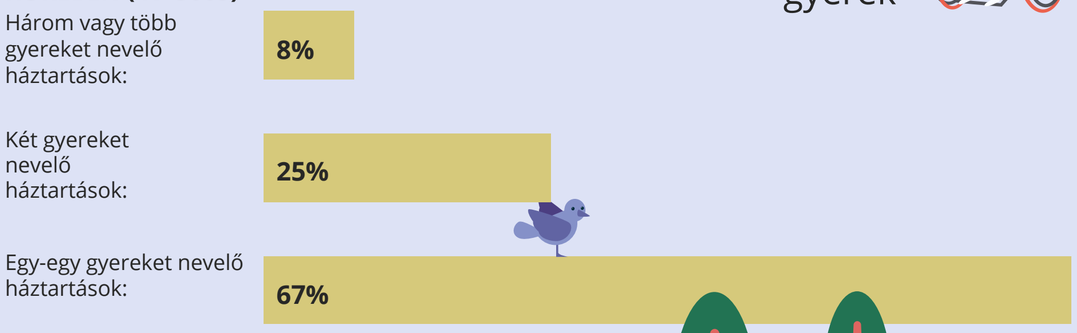
8986
gyerek

A 19 év alattiak körülbelül 8 százaléka fogyatékkal élő Budapesten, ez alapján megbecsülhető, hogy az ő számuk a kerületben 760 körül, de mindenképpen 7-800 között lehet.

760
fogyatékkal élő gyerek

A GYERMEKET NEVELŐ CSALÁDOK KÖRÉBEN (N=5005)

A kerületi gyerekek [1], fiatal felnőttek [2] problémái nagyon hasonlóak a kerület általános problémáihoz: a legégetőbb probléma a gyerekszegénység, melynek rizikófaktorai mind jelen vannak a kerületben; a depriváció kihat az életesélyekre, a kultúrához való hozzáférésre, az oktatásban elért sikerekre; a kevés zöldfelület és a közterek állapota pedig korlátozza őket a szabad játékban és a tisztább levegőhöz való hozzáférésben.

Józsefvárosban összesen 8986 gyerek él, akik a népesség 12 százalékát teszik ki. Tudjuk, hogy rajtuk kívül is sokan élnek itt családjukkal életvitelszerűen, noha nem rendelkeznek bejelentett lakó- vagy tartózkodási hellyel. A kerület minden nyolcadik lakója tehát 18 év alatti. A TÁRKI 2021-es kutatása szerint gyereket nevelő családok körében (N=5005) **a legjellemzőbbek az egy gyereket nevelő háztartások (67%),** 25%-ot tesznek ki a két-gyereket és 8%-ot a 3 vagy többgyereket nevelő családok. Az Oktatási Minisztérium statisztikája alapján **a halmozottan hátrányos helyzetű 14 év alattiak száma 776-ra** tehető, ami **a teljes ilyen korú népesség 9,7%-a.** A 19 év alattiak körülbelül 8 százaléka **fogyatékkal élő** Budapesten, ez alapján megbecsülhető, hogy az ő számuk a kerületben **7-800 között lehet.**

Az Önkormányzat a gyerekek jólléte érdekében a kötelezően ellátandó feladatain túl önként vállalt feladatokkal próbálja segíteni a kerületi gyerekek esélyeit. Bizonyos területeken ezt már eddig is megtette, ezt bemutatjuk az alábbi szövegben, míg más területekre a jövőben kívánja kiterjeszteni. E törekvés jegyében született Józsefváros gyerekbarát koncepciója. A gyerekbarát önkormányzat koncepció fő céljai:

- **Minden gyerek és fiatal olyan bánásmódban részesüljön a közösségben és az Önkormányzat részéről, ami tiszteletet, igazságosságot és odafigyelést tükröz.**
- **Minden gyereknek és fiatalnak legyen lehetősége hallatni a hangját; szükségleteit és szempontjait a helyi szakpolitikák, programok, költségvetések és döntések kialakításakor figyelembe veszik.**
- **Minden gyereknek és fiatalnak legyen hozzáférése magas színvonalú szociális és önkormányzati ellátáshoz és szolgáltatáshoz**
- **Minden gyerek és fiatal biztonságos és tiszta környezetben nőhessen fel.**

2023-ban az elsődleges fókusz az infrastrukturális fejlesztéseken és a már meglévő programok fenntartásán túl olyan programok, projektek bevezetése, amik a gyerekek részvételiségét erősítik. Az Önkormányzat szeretné bevonni a fiatalokat (egészen kicsi kortól kezdve) a döntéshozatali mechanizmusokba és hosszú távon együttműködni velük.

Gyerekbarát Kerület

Józsefváros vezetése úgy gondolja, hogy gyerekbarát az a város, kerület, közösség, amely célul tűzi ki a gyerekjogok érvényesítését, és ahol a gyerekek véleménye, szükségletei, szempontjai és jogai integráns részét képezik a közpolitikai programoknak, stratégiáknak és döntéseknek.

Gyermekbarát kerület az, ahol a gyerekek:

biztonságban, bántalmazástól, erőszaktól védve élnek;

jó életesélyekkel indulnak, egészséges és gondoskodó környezetben nőnek fel, mind lakó-, mind tágabb környezetüket tekintve;

tiszta, szennyezés-mentes, biztonságos környezetben nőnek fel, ahol hozzáférnek zöld felületekhez;

magas színvonalú, befogadó oktatásban és nevelésben részesülnek;

hozzáférnek az alapvető szolgáltatá-sokhoz;

hallathatják a hangjukat és hatással lehetnek az őket érintő döntésekre;

aktívan részt vehetnek a családi, kulturális, közösségi és társas életben;

a közterületek lehetővé teszik, hogy barátaikkal találkozzanak és jól érezzék magukat;

egyenlő esélyekkel indulnak az életben, függetlenül származásuktól, vallásuktól, családjuk vagyoni helyzetétől, nemüktől, identitásuktól.

Célok:

A gyerekbarátság fogalmát a szakértők gyakran túl szűken értelmezik, és kizárólag azokra a gyermekjóléti, oktatási-nevelési szolgáltatásokra vonatkoztatják, amelyek közvetlenül érintettek a feladatellátásban.

Ezzel szemben ez a koncepció arra tesz javaslatot, hogy **a gyerekbarátság szempontjai épüljenek be, illetve kerüljenek összhangba mindazon szakpolitikák és programok megfontolásaival és stratégiai céljaival, amelyek hatással vannak a gyerekek jóllétére.**

Mind a családok, a közösség által biztosított gondoskodás, mind az ezt támogató tágabb környezet meghatározó a gyerekek egészséges fejlődése szempontjából. Ehhez annak felismerése szükséges, hogy a felnőttkori sikerességet, jóllétet, egészséget messzemenőkig meghatározza, hozzáférése volt-e a gyereknek a korai években a fejlődését lehetővé tevő ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz.

A jövő józsefvárosi polgárainak egészségét, karrierkilátásait, társadalmi helyzetét, aktivitását mind-mind meghatározza, hogy a jelen politikái tudnak-e ezt támogató környezetet teremteni.

Ha a kerületre a gyerekek saját perspektívájából tekintünk, az olyan hosszú távú tervezési szempontokat emel be a közpolitikákba, amelyek végső soron hozzájárulnak a fenntartható, igazságos, élhető közterek és szolgáltatások megtervezéséhez és megvalósításához.

A GYERMEKBARÁT JÓZSEFVÁROS KONCEPCIÓ VÍZIÓJA:

- Minden gyerek és fiatal olyan bánásmódban részesüljön a közösségben és az Önkormányzat részéről, ami **tiszteletet, igazságosságot és odafigyelést** tükröz.
- Minden gyereknek és fiatalnak legyen lehetősége **hallatni a hangját**; szükségleteit és szempontjait a helyi szakpolitikák, programok, költségvetések és döntések kialakításakor vegyék **figyelembe a döntéshozók.**
- Minden gyereknek és fiatalnak legyen hozzáférése a **magas színvonalú szociális és oktatási-nevelési ellátásokhoz, legyen biztosítva az esélyegyenlősége.**
- Minden gyerek és fiatal **biztonságos és tiszta környezetben** nőhessen fel.
- Minden gyereknek és fiatalnak legyen lehetősége a szabadidő, játék, közösségi élet számára biztosított **színvonalasan kialakított közterek** használatára.

Önkormányzatunknak fontos az, hogy működése közben ne okozzon kárt a gyerekeknek, fiatal felnőtteknek, hanem védje őket, és biztosítsa jogaik érvényesülését, ezért felülvizsgálta a saját Gyermekvédelmi Irányelvét (a továbbiakban: irányelv). Az irányelv célja, hogy biztonságot nyújtson a közösség számára azzal, hogy egyértelmű és átlátható kereteket teremt a gyerekekkel szembeni bántalmazás kezelésére. Szorosan ehhez kapcsolódik az önkormányzati gyerekprogramok Kockázatelemzési táblázat rendezvényekhez (irányelv 2. sz. melléklet) dokumentum, ami annak érdekében készült el, hogy a gyerekeknek, fiatal felnőtteknek szervezett programokon biztonsággal vehessenek részt a résztvevők. A programok megtervezésekor kockázatelemzést fogunk végezni, amelynek megfelelően biztonsági stratégiákat dolgozunk ki, annak érdekében, hogy mindenki megfelelő biztonsággal vehessen részt a gyerekeknek, fiatal felnőtteknek szervezett programokon.

Az ENSZ Gyermekjogi Egyezmény kiemelten fontos cikkei a Gyerekbarát Józsefváros koncepció szempontjából

HÁTRÁNYOS MEGKÜLÖNBÖZTETÉS TILALMA (2. CIKK):

minden gyermeket ugyanazok a jogok illetik meg, függetlenül attól, hogy milyen a bőre színe, vallásos-e, mi a véleménye egy adott témában, fogyatékkal él-e stb. Ez az egyenlő bánásmód követelménye. Ha egy gyermeket valamely fentebb felsorolt tulajdonsága miatt hátrányosan megkülönböztetnek, azt diszkriminációnak nevezzük.

A GYERMEK LEGFŐBB ÉRDEKE (3. CIKK):

átható alapelv, ami mind jogalkotási, mind eljárásjogi szempontból követelmény. Ennek az alapelvnek mind a jogalkotásban, mind a bírósági, közigazgatási eljárásban érvényesülnie kell. A gyermek mindenek felett álló érdekének elvét jogági határoktól függetlenül minden eljárásban és döntéshozatalban kötelező alkalmazni. Az alapelvnek érvényesülnie kell a konkrét ügyek, eljárások teljes tartama alatt.

A GYERMEK ÉLETHEZ, FEJLŐDÉSHEZ VALÓ JOGA (6. CIKK):

A gyermekek veleszületett és korlátozhatatlan emberi joga az élethez való jog, amely semmilyen körülmények között nem sérthető meg. Ehhez kapcsolódik szorosan az életben maradáshoz való jog és az emberi méltósághoz való jog. Az életben maradáshoz való jog azt jelenti, hogy minden gyermeknek joga van ahhoz, hogy gondoskodjanak róla, és biztonságos körülmények között nevelkedhessen fel. Az emberi méltósághoz való jog foglalja magában a gyermeknek azt a jogát, hogy Őt senki nem bánthatja sem szóval, sem tettel. A gyermekek nem vethetők alá kínzásnak, kegyetlenkedésnek, semmilyen embertelen, megalázó bánásmódnak.

A GYERMEKEK VÉLEMÉNYNYILVÁNÍTÁSHOZ VALÓ JOGA (12. CIKK):

Minden, a gyermeket érintő kérdéskörben biztosítani kell annak lehetőségét, hogy a gyermek nézeteit kifejtse, valamint azt, hogy a gyermek korára és érettségére tekintettel a véleményét a döntéshozatal során figyelembe is vegyék. A gyermekeket a saját ügyeikben aktív jogalanynak kell tekinteni.

A GYERMEKNEK JOGA VAN A ROSSZ BÁNÁSMÓD ELLENI VÉDELEMRE (19. CIKK):

A gyermekek rossz bánásmód elleni védelme magában foglalja a bántalmazás különböző fajtáit és az elhanyagolást, a gyermek-kereskedelmet és a gyermek kihasználásának minden formáját. Gyermekbántalmazás alatt értjük, ha valaki sérülést okoz egy gyermeknek, vagy mást ilyen cselekményében nem akadályoz meg. A sérülés lehet testi, lelki, érzelmi, erkölcsi. A bántalmazás mindig aktív magatartást feltételez, míg az elhanyagolás ezzel szemben egy passzív magatartási forma.

A GYERMEKNEK JOGA VAN A LEGJOBB EGÉSZSÉGÜGYI ÁLLAPOTHOZ (24. CIKK):

Az egészséghez való jog az jelenti, hogy államnak olyan feltételeket kell teremtenie, hogy a gyermekek egészséges körülmények között élhessenek. Mindent meg kell tenni annak érdekében, hogy a gyermekek az egészségük védelme érdekében minden fontos ellátást megkapjanak. Biztosítani kell a háziorvosi, szükség esetén kórházi ellátást, a védőnői gondozást, hozzáférést az egészséges élelmiszerekhez, védelmet a környezetszennyezés ellen.

A GYERMEKEK JOGA A SZOCIÁLIS BIZTONSÁGHOZ (26. CIKK):

Az államnak olyan intézkedéseket kell hoznia, melyekkel segítséget nyújt minden gyermeket nevelő család számára, de különösen a nehéz körülmények között nevelkedő gyermekek és családjaik számára. A családtámogatási ellátások közül legismertebb a családi pótlék, mely minden gyermeket nevelő családot megillet, de emellett számos olyan ellátási forma is létezik, melyet rászorultságtól függően lehet igénybe venni. Az Önkormányzat felelőssége a gyermekjóléti és szociális szolgáltatások és ellátások kapcsán a gyermekek szociális biztonságához való hozzájárulás helyi szinten.

A GYERMEKEK OKTATÁSHOZ VALÓ JOGA (28. CIKK):

Minden gyermeknek joga van ahhoz, hogy egyenlő eséllyel jusson hozzá az oktatáshoz. Leggyakrabban azok a gyermekek szenvednek hátrányt az oktatáshoz való hozzáférésben, akik valamilyen fogyatékossággal bírnak vagy kisebbséghez tartoznak. Az állam feladata biztosítani, hogy ezeknek a hátrányos helyzetű csoportoknak a tagjai ugyanolyan eséllyel, ugyanolyan színvonalú oktatásban vehessenek részt, mint bármelyik gyermek. Ugyanakkor az oktatáshoz való jog megvalósulásában az Önkormányzatnak is van felelőssége óvodái fenntartójaként, illetve önként vállalt oktatási-nevelési feladatok végrehajtójaként (pl.: tanodák).

A GYERMEKEK JOGA A PIHENÉSHEZ (31. CIKK):

Minden gyermeknek joga van az önfeledt gyermekkorhoz, a pihenéshez, a játékhoz, szórakozáshoz, és hogy életkorának megfelelően részt vegyen kulturális és művészeti tevékenységekben. A pihenés a gyermekek számára ugyanolyan fontos, mint bármely más alapjog érvényesülése, hiszen hiányában mind testi, mind szellemi fejlődésük sérülhet.

Ugyanez gyereknyelven:

HÁTRÁNYOS MEGKÜLÖNBÖZTETÉS TILALMA:
ezek a jogok mindenkit ugyanúgy megilletnek, mindegy, hogy ki vagy, hol élsz, milyen nyelven beszélsz, mi a vallásod, fiú vagy lány vagy, fogyatékossággal élsz vagy sem, szegény vagy gazdag vagy; mindegy, hogy mit csinál vagy hisz a családod. Tilos a megkülönböztetés!

A GYERMEK LEGFŐBB ÉRDEKE:
Minden téged érintő helyzetben a felnőtteknek olyan döntést kell hozniuk, ami NEKED a legjobb. Amikor a felnőttek döntéseket hoznak, figyelembe kell venniük azt, hogy a döntéseik hogyan hatnak a gyerekekre. Az államnak garantálnia kell a gyermekek biztonságát és azt, hogy a biztonságukat szolgáló intézmények és szolgáltatások jó minőségűek legyenek.

A GYERMEK ÉLETHEZ, FEJLŐDÉSHEZ VALÓ JOGA:
Jogod van ahhoz, hogy teljes életet élj, és fejleszd a képességeidet.

A GYERMEKEK VÉLEMÉNYNYILVÁNÍTÁSHOZ VALÓ JOGA:
Minden téged érintő ügyben jogod van elmondani a véleményedet. A felnőtteknek meg kell hallgatniuk téged, és meg kell fontolniuk, amit mondtál.

A GYERMEKNEK JOGA VAN A ROSSZ BÁNÁSMÓD ELLENI VÉDELEMRE:
Az államnak biztosítania kell a védelmed és azt, hogy senkinek nem szabad megütnie, vagy más módon bántania téged. A felnőtteknek óvnia kell a gyerekeket mindenféle erőszaktól, bántalmazástól vagy elhanyagolástól. A gyerekeket senki, még saját szüleik sem üthetik meg, vagy bánthatják.

A GYERMEKNEK JOGA VAN A LEGJOBB EGÉSZSÉGÜGYI ÁLLAPOTHOZ:
Jogod van az egészséges élethez. Ez azt jelenti, hogy pl. orvosi ellátást és gyógyszereket kell kapnod, ha beteg vagy. A szüleidnek igyekezniük kell úgy táplálni és gondozni téged, hogy ne legyél beteg. A gazdagabb országokban élőknek segíteniük kell a szegényebb országban élőket, hogy ez megvalósulhasson.

A GYERMEKEK JOGA A SZOCIÁLIS BIZTONSÁGHOZ:
Ha szegényebb családban élsz, az államnak támogatnia és segítenie kell a családod.

A GYERKMEKEK OKTATÁSHOZ VALÓ JOGA:
Jogod van a tanuláshoz! Az államnak ingyenes és kötelező alapfokú iskolákat kell fenntartania. A tanárok az iskolákban csak úgy fegyelmezhetnek, hogy nem sértik meg az ebben az Egyezményben felsorolt jogaidat, sem a méltóságod.

A GYERMEKEK JOGA A PIHENÉSHEZ:
Jogod van játszani, pihenni, kulturális vagy művészeti tevékenységekben való részvételhez!

Folyamat

2021. augusztus - 2022. június

A gyerekbarát koncepció megírása.

2022. június - szeptember

A gyerekbarát koncepció belső véleményeztetése.

2022. szeptember

A gyerekbarát koncepció társadalmi véleményeztetése.

2022. szeptember

Szakmai kerekasztal a gyerekbarát koncepcióról.

2022. szeptember

A gyerekbarát koncepció véleményeztetése kerületi gyerekek körében.

2022. november

A gyermekjogok világnapja alkalmából a koncepció Józsefváros képviselő-testülete elé kerül elfogadásra.

2022-

A Józsefvárosi Önkormányzat megvalósítja a gyerekbarát koncepciót.

Tervezett sarokpontok

A fentiek alapján a Gyerekbarát Józsefváros Koncepció tervezett sarokpontjai, amik a későbbiekben részletesen kifejtésre kerülnek:

Tiszta és zöld

Élhető és játékos

Biztonságos és megtartó

Bevonó és megmozgató

Gyarapodó és okos

Egészséges és aktív

Az Intézkedési tervek a koncepció rövidtávú, 2023-2024-es vállalásait részletezik.

Tiszta és zöld: környezetbarát kerület a gyerekeink jövőjéért

A jólét, bár hosszabb életet biztosít, de nem egészségesebbet. Az urbanizációval elkezdődött a környezetünk folyamatos szennyezése, melynek következménye, hogy szervezetünk megbetegszik. Az emberek egyre több élelmiszert, energiát és különféle árucikket fogyasztanak. Ez mind azzal jár, hogy egyre több hulladék kerül a Földre. A vízminőség javítása, a levegő kémiai és biológiai szennyezettségének csökkentése fontos feladat.

A nagyvárosokban a levegőszennyezettség legfőbb okozója a közlekedés; ezen kívül a lakossági fűtés és az ipari tevékenységek is rontják a levegő minőségét.

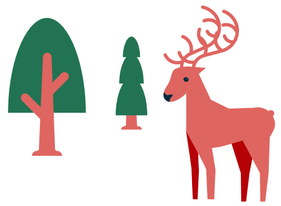
A nagyvárosok másik jelentős problémája a zaj, mely kellemetlenséget, alvászavart okoz, egészségkárosító hatása van.[3] A hosszantartó zaj a vegetatív idegrendszert is károsítja.[4]

A megnövekedett szállópor-koncentráció, különösen a mikrorészecskék növelik a keringési és légzőszervi megbetegedések lehetőségét. Ezzel függ össze az is, hogy immár népbetegségnek számít az asztma és az allergia.[5]

Józsefvárosban az egyik legalacsonyabb az egy főre eső zöldfelületek aránya (egy főre 2,4 m2 jut), és igen rosszak a légszennyezettségi adatok. A légszennyezést elsősorban a közlekedés és a fűtés okozza. A szálló por éves átlag koncentrációjának csupán 5 μ g/m3-rel történő csökkentése is évi 800-900 fő idő előtti többlethalálozást előzne meg a fővárosban [6].

Az egészség életút-logikára épülő megközelítései rámutatnak, hogy a felnőttkori egészség-kilátásokat és jóllétet alapvetően határozzák meg azok a környezeti tényezők, amelyeknek az egyén gyerekkorában van kitéve.

Egészségtelen, ha nincsenek árnyékot nyújtó, hűtő hatású fák, mert a nyári melegek többek közt erősen terhelik a gyerek szervezetét.

ZÖLDFELÜLETEK KIALAKÍTÁSA:

Önkormányzatunk szeretne minél több zöldfelület létrehozni és zöldíteni. A Népszínház és a Kiss József utca sarkán 200 m2 növényágyás és több mint 500 évelő növény és cserje kapott helyet. A Kálvária téren pedig egy 400 m2 pihenőpark valósult meg, közel 500 darab cserjével és évelő növénnyel gazdagítva, de ennek szellemiségében újul meg a Déri Miksa utca, a Somogyi Béla utca, a Práter és a Tömő utcák belső szakasza is.

A tiszta és zöld alappillér fő célja, hogy olyan környezetbarát kerületet teremtsünk, ahol a gyerekek életminősége javul és a fentebb említett káros környezeti tényezőktől a lehető legnagyobb mértékben megóvjuk őket.

SZEMLÉLETFORMÁLÁS:

Fontos a szemléletformálás kialakítása már kisgyerekkorban. Ezeknek a céloknak megfelelően Önkormányzatunk több zöld programot is meghirdetett, ami közvetve vagy közvetlenül, de hatnak a gyerekek és fiatal felnőttek életminőségére.

A számos program és projekt közül kiemelendő a fiataloknak meghirdetett biciklis pályázat, ami nem csak a kerékpárok karbantartására vagy vásárlására ad lehetőséget, hanem ingyenes elméleti, gyakorlati és elsősegély-nyújtási ismereteket nyújtó képzéseken is részt vehetnek a nyertesek. Az óvodások számára létrejött a Critical Csepp program, ahol óvodás gyerekek vonultak fel kismotorokkal, rollerekkel.

Az Önkormányzat által szervezett nyári napközis tábor immáron 2 éve a kerület legnagyobb összefüggő zöld területén valósul meg, az Orczy kertben. Így a gyerekeknek lehetőségük van minél több időt a szabadban, fák között, a városi körülményekhez képest friss levegőn lenni.

Önkormányzatunk 2017 óta minden évben biztosítja ingyenesen a Füvészkerti látogatást. Kezdetben csak az általános iskola alsó tagozatos tanulói részére, majd ez kibővítésre került az óvodába és bölcsődébe járó gyerekek részére is.

A legtöbb óvodába és bölcsődébe komposztládák kerültek kihelyezésre, ezzel a zöldhulladék felhasználásának arányát javítottuk.

ZÖLD OVIK:

A józsefvárosi környezettudatossági szemléletformálási koncepció egyik eleme az óvodai szemléletformálás, melynek keretében 2022 októberétől kezdve környezettudatos programok (komposztálás, szelektív hulladékgyűjtés (low waste), környezettudatos közlekedés, szemetelés káros hatásai) lesznek biztosítva az óvodákban.

Jelenleg Józsefvárosban 5 tagóvoda (Katica tagóvoda, Mesepalota tagóvoda, Tündérkert tagóvoda, Százszorszép tagóvoda és a Székhelyóvoda) is viseli a **„Zöld óvoda”** címet, ebből három tagóvoda (Katica tagóvoda, Százszorszép tagóvoda és a Mesepalota Tagóvoda) a „Madárbarát óvoda” címet is elnyerte. Ezeknek az óvodáknak a mindennapi életében központi helyet foglal el a környezeti nevelés, a környezettudatosság, a fenntarthatóságra nevelés és a zöld szemlélet. Ennek megalapozásához pedagógiai programjukban szerepel az újrahasznosítás, szelektív hulladékgyűjtés, természetvédelem, egészséges életmód – ahol mód és lehetőség van rá, saját kert gondozása, komposztládák használata. Mindez az óvodások életkori sajátosságait figyelembe véve, játékosan, tevékenységekbe ágyazottan valósul meg. Kirándulásaikon törekszenek arra, hogy olyan magatartásformát alakítsanak ki, ami megalapozza az élő és élettelen környezettel való hatékony együttműködést.[7] A Katica tagóvoda és a Százszorszép tagóvoda udvarán is található tanösvény, melyet az óvodák dolgozói gondoznak a gyerekekkel közösen.

ZÖLD BÖLCSIK:

Ennek mintájára szeretnénk, ha a kerületben a bölcsődék is még nagyobb hangsúlyt fektetnének a környezet-, és természettudatosságra és létrejönnének **„zöld bölcsődék”.**

-

A „zöld bölcsőde” kialakításához nagymértékű segítség lenne a bölcsődés gyerekek számára is elérhető magasságú magasságyások beszerzése, ahol a kertészkedés, mint pedagógiai programelem jelenhetne meg. Jelenleg a bölcsődékben is zajlanak olyan pedagógiai programok és projektek (**EduLab 0-6 Felfedező gyerek - játékos természettudomány labor** (a továbbiakban: **Labor**), füvészkerti látogatások, komposztládák, fűszer és virágos kertek stb.), amik elősegítik, hogy minél környezettudatosabbak és természetközelibbek legyenek a bölcsődék.

EDULAB:

A Mini-Manó Bölcsődében „nyitott térként” működő Labor a kerületi családok, a Biztos Kezdet Gyerekházat látogató családok számára és a közelben lévő Babóca Bölcsődébe járó gyerekek számára is olyan tevékenységeket kínál fel (0-6 éves korosztály), amelyek a környezet aktív megismeréséhez, a gyerekeket körülvevő világról való gondolkodáshoz kapcsolódnak. A tevékenységek a gyerekek szabad választásán alapulnak. A felajánlott játékok lehetőséget nyújtanak az együttműködésre, a feladatok megosztására, ok-okozati összefüggések felfedezésére, megértésére. A megvalósításra kerülő nevelési környezet a természettudományokra jellemző eljárások megközelítésének különböző lehetőségeit biztosítja, mint pl. közvetlen tapasztalatszerzésen alapuló megfigyelés, csoportosítás, összehasonlítás, szelektálás, kísérletezés, új problémamegoldó stratégia keresése.

A Laborban különböző témájú játszósarkok kerültek kialakításra állandó, illetve hosszabb távon használt játéklehetőségekkel (mágnes táblák, világítóasztal, tükrös asztal, nagyító, homokozó), melyek időről időre időszakos projektekhez készített játéklehetőségekkel egészülnek ki (kölcsönhatások vizsgálata az élő és élettelen természetben, biológiai-környezeti megfigyeléseket lehetővé tevő eszközök, vizes játékok, fény-árnyék). A játékkészlet a gyerekek hétköznapjaiból, az otthoni környezetből ismert tárgyakkal egészül ki, így a kontextuális és konstruktív tanulás összhangba kerül a gyerekek mindennapjaival.

A Labor célja nem az, hogy a gyerekek specifikus természettudományos tényeket fedezzenek fel, hanem az, hogy rácsodálkozással kérdések merüljenek fel bennük, és ezek ösztönözzék őket arra, hogy a jelenségek megfigyelését, kutatását otthon is tovább folytassák. A folyamatosság a Labor, az intézmény és az otthon között az elérni kívánt további fontos cél.

KÖRNYEZETBARÁT KÖZLEKEDÉS:

Nem közvetlenül, de közvetetten hat a gyerekekre, hogy megkezdődött a kerület zöldfelületeinek növelése (a cél, hogy 2030-ra a kerület minden pontjáról 500 m-en belül legyen elérhető közcélú zöldterület), mobilitási pontok kialakítása (kerületi területen eddig több mint 100 pont jött létre több mint 300 új kerékpártámasszal), faültetési akciók (2030-ra minden utcában legyen fa) megszervezése. Egyre több helyen van a kerültben ivókút (31 darab), nyáron párakapu (Mátyás tér, Golgota tér, Tisztes utcai játszótér, Horváth Mihály tér, Gutenberg tér, Teleki tér, Kálvária tér, Losonci tér) és fokozottabb figyelmet kap az utcák és terek takarítása, hulladékok elszállítása [8].

VÁROSFEJLESZTÉS:

Az Önkormányzatunk és Budapest Főváros Önkormányzatának közös tulajdonában lévő Rév8 Józsefvárosi Rehabilitációs és Városfejlesztési Zrt. (a továbbiakban Rév8 Zrt.) is hozzájárul, hogy a tiszta és zöld alappillérben foglalt feladattervek a legszélesebb körben megvalósulhassanak.

Jelenleg futó projektjeik reflektálnak (Losonci tér, Déri Miksa utca, Tolnai kert (zöldfelület nagysága 605m2, 9 új fa ültetése), Tömő utca, Bacsó Béla utca, Krúdy Gyula utca, Mária utca, Szeszgyár utca felújítása, Szeszgyár köz létrehozása, a Vay - Alföldi csomópont átalakítása) a zöldfelületek növelésére, a közterek kihasználtságának növelésére, játszóeszközök kihelyezésével (minden korosztály számára) és a közösségi terek szervezésével pedig a funkcionális fejlesztéseken túl, a lakók igényeit is figyelembe véve járulnak hozzá, hogy a kerület mindenki számára élhető és egészséges környezetet biztosítson.

Fontos kiemelni, hogy legtöbb projektjük megvalósulását a helyi lakosok bevonásával közösen hozzák létre. Kiemelendő projektként a Déri Miksa utca megújulásával minden korosztályt kielégítő közösségi tér és játszótér fog megvalósulni. A játszótér mellett egy csőszház (ahonnan játékeszközöket lehet majd bérelni) épül, hogy biztonságosabb és még jobban használható legyen a köztér. Ezen kívül egy köztéri mosdó is helyet kap az utcában, a játszótér egy része pedig kondiparkká változik.

A Tolnai kert megnyitásával újabb zöldfelület került átadásra, ahol mind a gyerekek, mind az odajáró felnőttek és idősek egyaránt tudják igényeiknek, rekreációjuknak megfelelően használni. 2018-ban indult Józsefváros klímastratégiájának kidolgozása és a hozzá kapcsolódó szemléletformáló tevékenységek szervezése. A projekt célja – a józsefvárosiak elképzeléseivel összhangban – egy klímabarát, közösség-centrikus, élhető és egészséges Józsefváros létrehozásához szükséges stratégia megalkotása. A Rév8 Zrt. fontos szerepet vállalt a program tervezésében, előkészítésében és a program projektmenedzsmentjében.9

JÓZSEFVÁROS LEGSZEBB BICIKLIJE:

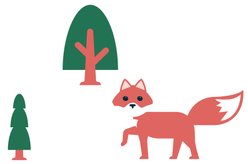
Az Önkormányzat 2021-ben Józsefváros legszebb biciklije vándorkupát hozott létre. Ennek mintájára 2023-ban a gyerekeknek is meghirdetjük a kerület legszebb gyerek kerékpárja-vándorkupa eseményét. Célja az élményalapú tanulás kialakítása, mert fontos egy fenntartható, de szabadidős, rekreációs járműnek is használható közeledési mód a mindennapokban.

A Katica Bölcsőde játszókertjének felújítása során kialakításra került a bölcsődés korú gyerekek számára egy életkoruknak megfelelő KRESZ-park, ahol a biciklizés alapvető szabályait tanulják a gyerekek játékos keretek között.

GASZTROEDUKÁCIÓ:

A hulladékgazdálkodási oktatási programokat kerületi táborainkban, iskolákban, óvodákban szeretnénk bevezetni, aminek érdekében részt veszünk az **„Etesd: Fenntartható jövő – zero-waste – gasztro-edukáció gyerekeknek”** programban. A program sikeressége abban rejlik, hogy nem egy hagyományos főzőklubbon vehetnek részt a gyerekek, hanem egy olyan programban, ahol a főzésen keresztül mind kognitívan, mind részképességeikben fejlődnek. A gasztronómia képes hatást gyakorolni környezetünkre, a közösségekre, hiszen a gasztronómia, az étkezés átszövi életünk minden területét. A gasztro-edukáció céljai az elméleti- és tapasztalati tudás átadása egészséges, környezettudatos életmód kialakításához, zero-waste szemlélet a konyhában (tudatos bevásárlás, ésszerű tervezés, élelmiszerpazarlás csökkentése stb.), képességfejlesztés és közösségi élmény nyújtása.

Minden cél adaptálódik és megfelelően reagál a VIII. kerület sajátosságaihoz. Az ETESD programjai megjelennek az „Egészséges és aktív” fejezethez tartozó feladattervben, mert a tudásátadáson túl kiemelt hangsúlyt fektetnek az egészséges táplálkozásra, ami segíti a gyerekek fizikális érettségét és fejlődését.

Feladatterv

FELADAT: IVÓKUTAK SZÁMÁNAK NÖVELÉSE

Célkitűzés:
Lakossági igényfelméréssel egybekötve, közösségi terekre, játszóterekre, főbb utcákra. kerékpáros közlekedési útvonalak mentén ivókutak kihelyezése és működtetése.
Várható eredmény/fenntarthatóság: Ivókutak számának növekedése a kerületben, ezzel is hozzájárulva a gyerekek, fiatal felnőttek közérzetének javulásához, megfelelő mennyiségű folyadékbevitel pótlásához.

FELADAT: FÜVÉSZKERTI BELÉPŐK TÁMOGATÁSA

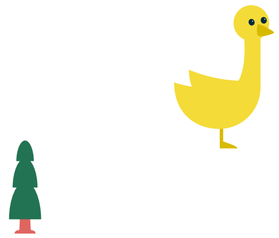
Célkitűzés:
Jelenleg is futó projekt fenntartása és kibővítése. A tankerülettel szorosan együttműködve iskolásoknak is biztosítani az ingyenes füvészkerti belépőt.
Várható eredmény/fenntarthatóság: A kerületben élő legtöbb gyermek és fiatal ingyenesen eljut a Füvészkertbe, ami a környezeti tudatosságon túl az ismeretanyagok és természetismeret, biológia órán is hasznosulható élményszerű tanulás biztosítása.

FELADAT: ZÖLD BÖLCSŐDE PROGRAM I. ÜTEMŰ TÁMOGATÁSA

Célkitűzés:
A bölcsődei játszókertek területén belül a kisgyerekek számára elérhető magasságú fából készült magaságyások beszerzése, felállítása.
Várható eredmény/fenntarthatóság: A gyerekek megtanulhatják a fűszer- és konyhakerti növények valamint virágok fejlődését (mag, paránta, növény, termés), gondozását, a terméseket elfogyaszthatják. A cél a természetközeli megismerési folyamatok fejlődésének elősegítése.

FELADAT: ZÖLD ÓVODÁK

Célkitűzés:
További két óvoda nyeri el a zöldóvoda, illetve madárbarát óvoda címet (Virágkoszorú, Pitypang), a felújítások során is a lehető legtöbb zöldfelületet hozzuk létre (pl. Napvirág tagóvoda új bejárati homlokzatának zöldítése).
Várható eredmény/fenntarthatóság: A környezeti nevelés egyre több józsefvárosi óvodára és óvodásra fog kiterjedni, az épített környezet is zöldülni fog.

Élhető és játékos: gyerekbarát közterek Józsefvárosban

A játék alapvető jelentőségű a gyerekek kognitív és fizikai fejlődése és általános jólléte szempontjából. Optimális esetben a játék az első lépés az egészséges, aktív életforma elsajátítása felé, a közösségben élés, szolidaritás, csoportformálás készségeinek elsajátítása mellett.

Ugyanakkor a játék jóval több, mint amit a játszóterek konvencionális tervezésekor figyelembe vesznek: szerepjáték, kockázatjáték, dramatikus játék, fizikai játék, alkotó játék.

A futás, ugrás, mászás, egyensúlyozás a gyerekek motoros készségeit és kockázat-érzékelését fejlesztik, a szerepjátékok társas és kommunikációs készségeiket.

A városi környezetben felnövő gyerekeknek gyakran a napirendjük és fizikai környezetük is akadályt jelent a játék szabad megélésében. A játékhoz való hozzáférést ráadásul nem csak a játszóterek számában kell mérni, hanem abban is, kiszolgálnak-e minden korosztályt, kreatív érdeklődést, a kerületen belüli városrészeket.

Ebből a szempontból a lakosság bevonása a zöld funkciók tervezésébe, illetve a gyerekek perspektívájának alkalmazása a városfejlesztésben minőségi javulást eredményezhet.

Ugyanakkor, mint minden kerületi lakosnak, úgy a gyerekeknek is joguk van ahhoz, hogy a kerületnek nem csak a számukra kijelölt részein, hanem annak egészében játszhassanak, felfedezhessenek.

Éppen ezért ideje meghaladni a kijelölt "játszóterek" logikáját, ahol a gyerekek számára az otthon-óvoda/iskola-játszótér háromszögön kívül nem biztosítunk helyet. A gyerekbarát infrastruktúra túllép ezen a logikán, és közterek olyan hálózataiban gondolkozik, amelyek többfunkciósak, több generációt szolgálnak ki.

JÁTSZÓTÉR-FELÚJÍTÁSOK:

Önkormányzatunk célja a józsefvárosi **játszóterek** felújítása, kibővítése és átalakítása olyan módon, hogy az a társadalomban élő minden gyerek számára elérhető, használható és élhető legyen. A gyerekek hozzátartozói, gondozói szívesen vigyék el gyereküket ezekre a terekre és töltsenek ott minél több minőségi időt.

2022. január 12-én és január 27-én helyszíni bejárás keretén belül megtörtént a józsefvárosi játszóterek berendezéseinek és környezetének átfogó állapotfelmérése. Jelenleg 17 önkormányzati játszótér van, ezen belül 12 játszóteret fogunk felújítani és fejleszteni. 2022 első felében karbantartási munkálatok, játszóterek biztonságossá tétele volt a cél, ősszel pedig a funkciók bővítése.

A jövőben – lakossági igényeket figyelembe véve – tervezünk a meglévő párakapuk és ivókutak mellé továbbiakat kihelyezni. 2023-ra szeretnénk, ha megtörténne a Mátyás téren egy **vizes játszótér** kialakítása és továbbra is biztosítjuk az ingyenes füvészkerti belépőket minél több gyerek számára.

A Jázmin utcai és Tbiliszi téri játszóterek pedig lakossági bevonással újulnak meg. A Tbiliszi téri lakossági felmérés 2022 júniusában megtörtént, a közösségi tervek beérkeztek, így a felújítási munkálatok 2022 októberében megkezdődtek. A Jázmin utcai igényfelmérés 2022 novemberében zajlott le.

A **Déri Miksa utca** és a **Szeszgyár köz** megújulásával létrejönnek az első játszóutcák a kerületben, amik pilotként fognak működni. Amennyiben ezek a játszóutcák elnyerik a lakosság és a gyerekek tetszését, megfontolandó, hogy a forgalomcsillapítás miatt átalakuló utcákon további játszóutcákat hozzunk létre a gyerekek és a fiatalok számára. Továbbá fontosnak tartjuk, hogy minden közterünk úgy legyen kialakítva és átalakítva, hogy az biztonságos és jól navigálható legyen a gyerekek számára.

A **Józsefváros Közösségeiért Nonprofit Zrt.** (a továbbiakban: JKN Zrt.) minden évben számos olyan programot szervez és valósít meg a kerületben, ami az itt élő gyerekek jóllétét és kikapcsolódási lehetőségeit szolgálja. A kerületben több ifjúsági tér is megtalálható, ahol a gyerekek találkozhatnak, programokon, szakkörökön, délutáni foglalkozásokon vehetnek részt; a szabad játék, alkotás élményét sajátíthatják el. Minden év telén kinyit a józsefvárosi jégpálya a Horváth Mihály téren, ahol a korcsolyázás élményén túl felnőtt- és gyerekkoncertek teszik hangulatossá a teret. Délelőttönként a kerületi iskolák használhatják díjtalanul a pályát, ahol akár testnevelés órát is lehet tartani. A jégpályával szorosan összekapcsolódik az adventi programsorozat, ahol fűtött kézműves faházban a gyerekek karácsonyi díszeket készíthetnek, közben gyerekeknek szóló koncertet hallgathatnak.

Józsefvárosban számos **sportegyesület** található [10]. Ezek közül is változó, hogy melyik milyen szintet képvisel. A legmeghatározóbb egyesület a Magyar Testgyakorlók Köre (MTK). Sajnálatos módon az a tapasztalat, hogy aki egyesületi szinten sportol, nagyobb részt nem a kerületben teszi ezt. Önkormányzatunk célja, hogy támogassuk a kerületi sportegyesületeket – pénzügyi támogatásokon túl is. Fontosnak tartjuk, hogy a gyerekeknek ne kelljen sokat utazniuk azért, hogy a számukra megfelelő szintű, minőségű sportolási lehetőségekhez jussanak.

Több olyan sportág is van, aminek jelenleg nincs sportegyesülete a kerületben, de egyre népszerűbb és/vagy már olimpiai sportággá is választották. Ilyen például a sportmászás, ami dinamikusan fejlődik országunkban (idén rendezték meg az első nemzetközi sportmászó versenyt) és rendkívül népszerű minden korosztály körében. A sportág támogatására a kerületi kondiparkok mellé, boulder falakat (urban boulder) [11] tervezünk létrehozni, annak érdekében, hogy a kerületben élők szabadon tudjanak edzeni, készülni mászótermeken kívül is anélkül, hogy más kerületbe kelljen utazniuk.

Továbbá célszerű lenne a tömegsportszerű programokat specifikusan sportágakra lebontva bővíteni és támogatni. Ilyen, már jól működő program az **ovifoci** vagy az **ovikosár** is.

A kerületi fiatal sportolók kitüntetéséről és a sportnak az egészségre gyakorolt hatásáról az „Egészséges és aktív" és a „Biztonságos és megtartó" részben olvashatnak részletesen.

Minden évben megrendezzük a kerületi gyereknapot és minden nyáron biztosítjuk a gyerekek számára a táborozási lehetőséget. A **Kesztyűgyár** állandó programjai például hip-hop és cigánytánc oktatás, nyugdíjas pingpong, toppantó táncház, amelyek a kerület lakosainak biztosítják a szabadidő eltöltését. Ezen kívül rendszeres közösségi rendezvények (Nyárzáró rendezvény, Halloween party, Télűző Karnevál, Tavaszköszöntő) szervezésével ad szórakozási lehetőséget, közösségi élményt a kerületi gyerekeknek, fiataloknak, családoknak. Fontos megemlíteni, hogy a Kesztűgyár belső terei teljes mértékben akadálymentesek, így a programok látogatása mozgássérült gyerekek, fiatalok vagy szülők számára is könnyen elérhetőek.

A Józsefvárosi Szociális Szolgáltató és Gyermekjóléti Központhoz (a továbbiakban JSZSZGYK) tartozó **FiDo Közösségi Tér** az időszakos programjain túl (például: sportnapok, rapverseny, bűnmegelőzési-nap) állandó programokat is kínál a kerületben élőknek. Rendszeresen van pingpong, kondi és csocsó edzés, ezeken kívül lehetőség van floorball, íjászat, petanque foglalkozásokon részt venni.

A pavilon tetején található gördeszkapálya felújítása és engedélyeztetése is folyamatban van, így azt hamarosan újra használni tudják a fiatalok. Minden csütörtök délután mozgásos, ügyességi játékok vagy igény esetén társasjáték klub van. Aki az irányított vagy csoportos sportolásban nem szívesen vesz részt, annak lehetősége van kézműveskedni, elsajátítani festés- és rajztechnikákat, agyagozni, zene-műhelybe vagy mese-csoportba becsatlakozni, illetve filmklubbon részt venni.

Azok a fiatalok, akiknek pedig segítségre van szükségük, életkorukhoz igazodva minden péntek délelőtt igénybe vehetnek segítőbeszélgetést, életrajzírást, interjús praktikák elsajátítását vagy segítséget kaphat álláskeresésben. Önkormányzatunk célja, hogy a FiDo és a Kesztyűgyár állandó programjai a jövőben is támogatva legyenek, annak érdekében, hogy azok minél több kerületi lakoshoz eljuthassanak. Mindkét intézmény további programjai és szolgáltatásai a ‘Biztonságos és megtartó’ és a ’Bevonó és megmozgató’ részben olvashatóak.

Feladatterv

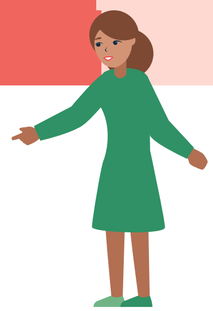
FELADAT: DANKÓ UTCAI SPORTUDVAR ÚJRANYITÁSA ÉS FEJLESZTÉSE

Célkitűzés:
2023-ra a Dankó utcai sportudvart megnyitni a kerületi lakosok számára. Funkció bővítésekkel (mászófal (ZigZag), focipálya, pingpong asztalok, tűzrakóhelyek stb.) egy komplex sportudvar és rekreációs hely biztosítása minden korosztály számára.
Várható eredmény/fenntarthatóság: Egy olyan hely létrehozása, amit minden kerületi intézmény, lakos szívesen használ közösségépítés, pihenés és sportolási célra. A belvárosban élő gyerekeknek, fiataloknak egy olyan hely, ahol kompenzálva lenne, hogy lakóépületekben, kertek és udvarok nélkül kell felnőniük. Szabadmozgás, közösségi élmény megélése a kerületi lakosoknak.

FELADAT: VIZES JÁTSZÓTÉR KIALAKÍTÁSA ÉS PÁRAKAPUK LÉTESÍTÉSE, MŰKÖDTETÉSE

Célkitűzés:
Vizes játszótér kialakítása a Mátyás téren.
Párakapu kihelyezése a következő helyekre: FiDo Közösségi Tér
Lakossági igényfelméréssel egybekötve, közösségi terekre, főbb utcákra párakapuk kihelyezése és működtetése.
Várható eredmény/fenntarthatóság: Vízi játékokkal felszerelt játszótér építése, annak érdekében, hogy a nyári hőségben is minél több időt tölthessenek el a szabad levegőn, játszva a gyerekek, miközben élvezik a napsütést és a hűsített játszóteret. A vizes, saras élmények fejlesztik a gyerekeket szenzorosan, jó hatással vannak az idegrendszerük fejlődésére.
Párakapuk számának növelése a kerületben, ezzel is hozzájárulva a gyerekek, fiatal felnőttek közérzetének javulásához.

Biztonságos és megtartó: biztonságos otthonokban felnövő gyerekek

Biztonság alatt nem csak a vélt vagy valós közbiztonsági helyzet alakulását értjük. A biztonságérzet részét képezik mindazok a helyek és szituációk, amelyekben a gyerekek biztonságban kell, hogy érezzék magukat. A szakirodalom ide sorolja a bántalmazást, online zaklatást, családon belüli erőszakot, a közúti és közlekedési biztonságot, a közbiztonsággal kapcsolatos vélekedéseket és a fiatalokat leginkább érintő kockázatok megelőzését.

A gyermekvédelem főbb céljai, területei és feladatai alapján többféle csoportosítás szerint is meghatározható.

Tágabb értelemben beletartozhat minden olyan tevékenység, amely a gyerekek ellátására és védelmére irányul, szűkebb értelemben pedig azt az állami feladatvállalást jelöli, amely hatósági eszközökkel óvja a különleges védelmet igénylő gyerekek érdekeit.

Az általános – vagy preventív – gyermekvédelem a gyerekek családban történő felnevelkedését támogatja, a veszélyeztetettség és bántalmazás megelőzésének szándékával, míg a speciális gyermekvédelem a veszélyeztetettség, bántalmazás, családból történő kiemelés és egyéb, jellemzően hatósági beavatkozást igénylő ügyekben való eljárásokat fogja össze.

A megelőzés legfontosabb területei közé az alábbiak tartoznak: össztársadalmi érdekek megjelenítése egészségvédelem, családvédelem (a munkaügyi és szociális intézkedéseket is beleértve), közoktatás, kulturális értékközvetítés, bűnmegelőzés és a felnövekvő generációk védelme.[12]

JSZSZGYK BŰNMEGELŐZÉSI PROGRAMJAI:

A JSZSZGYK, mint integrált szociális intézmény komplexitásának megfelelően, a szükségletekre reflektálva végzi a kötelezően ellátandó alap- és többletfeladatokat. Mint minden család és gyermekjóléti szolgálat, itt is több szakmai egység van. A Család- és Gyermekjóléti Központ alá tartozó Szolgáltatások szakmai egység feladata prevenciós jelleggel az intézmény szolgáltatásait igénybe vevők számára, valamint a gyerek családban történő nevelkedésének elősegítése, veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a gyerek igényeinek és szükségleteinek megfelelő önálló egyéni és csoportos, speciális, illetve egyéb szolgáltatások, programok nyújtása. [13]

A JSZSZGYK programjai az elsődleges (primer) prevenciók, hiszen a programok célja az oksági megelőzés az eseményen résztvevő fiatalok számára, ami egy kiemelkedően fontos első lépés a megelőzés szempontjából. A programok erőssége, hogy a fiatalokra fókuszál, hiszen a bűnözési aktivitás életkorhoz való kötöttsége szerint 9-10 évesen kezd el erőteljesen növekedni, így érdemes már előtte olyan programokat biztosítani a gyerekek számára, amik ennek a bűnözési aktivitásnak a rizikóját csökkentik. [14] Ez nem zárja ki, hogy az idősebb generációnak nincs szüksége ilyen programokra, ezért nekik sokkal fókuszáltabb és céltudatosabb programokat biztosít a családsegítő, mint például pályaorientációs foglalkozások, gondolkodást fejlesztő műhelyklubok.

A JSZSZGYK kötelező feladatai egyike a szakmaközi megbeszélések szervezése a jelzőrendszeri tagok számára. A jövőben ezeket a kötelező feladatokat még több tartalommal fogják megtölteni az intézmény dolgozói és olyan témákra fognak előadásokat, beszélgetéseket szervezni, melyekből mind a JSZSZGYK dolgozói, mint az együttműködő partnereik tanulhatnak, tudást megoszthatnak (ilyenek például a bántalmazás, szexuális abúzus kezelésének alternatív, eddig kevéssé ismert módozatainak ismertetése, a resztoratív technika felhasználásának lehetőségei). Még az idén megvalósul a „Traumaközpont" háromnapos ingyenes képzés, melyre ha korlátozott számban is, de a JSZSZGYK munkatársain kívüli szakemberek is meg lettek hívva, mivel az intézmény célja a kerületi gyerekekkel, családokkal kapcsolatban álló szakemberekkel való szoros együttműködés.

EGYÜTTMŰKÖDÉS A RENDŐRSÉGGEL:

A JSZSZGYK és a **Budapesti Rendőrfőkapitányság VIII. Kerületi Rendőrkapitánysága** (a továbbiakban: Rendőrkapitányság) között 2016-ban létrejött egy együttműködési megállapodás. A megállapodást a Gyvt. 17. § (1) bekezdés d, pontja alapján kötötték, mely szerint szabályozott gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot látnak el – a gyerek családban történő nevelkedésének elősegítése, a gyerek veszélyeztetettségének megelőzése és megszűntetése érdekében – a törvényben meghatározott alaptevékenység keretében a felsorolt intézmények, közöttük a rendőrség is. A 17. §. (2) bekezdése szerint a rendőrség köteles jelzéssel élni a gyerek veszélyeztetettsége esetén a gyermekjóléti szolgáltatást nyújtó szolgáltatónál, valamint hatósági eljárást kezdeményezni a gyerek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása vagy egyéb más, súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyerek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén.

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 64. § (2) bekezdése szerint a családok segítése érdekében veszélyeztetettséget és krízishelyzetet észlelő jelzőrendszer működik. A jelzőrendszer tagja a Rendőrkapitányság. A családsegítés és gyermekvédelmi feladatok ellátása, a családok segítése és a problémák felismerése, valamint a megoldások keresése csak együttműködésben lehetséges. A hatékonyabb feladatellátáshoz nélkülözhetetlen a hatóságokkal, köztük a rendőrséggel való együttműködés, mely a prevenció egyik legfontosabb eszköze. A már kialakult probléma estén pedig a hatékonyabb együttműködés, gyorsabb információáramlás következményeként a további káros hatások kockázata csökkenthető vagy megszüntethető.

TOVÁBBI PROGRAMOK:

Minden nyáron június 20-ától kedden és csütörtökön az óvodai és iskolai szociális munkások a FiDo Közösségi tér szakmai teamjével közösen szabadidős programokat szerveznek a kerületben élő gyerekeknek. Keddenként a FiDoban, csütörtökönként pedig egy külsős programon való részvételre biztosítanak lehetőséget a gyerekeknek. Minden évben megszervezésre kerül egy egy hetes Erzsébet tábor, változó tematikára felfűzve, így például emberi jogok, bűnmegelőzés vagy egészségmegőrzés-sport.

A FiDo az év minden napján (ünnepnapokon is) nyitva van, így az unatkozó, csellengő fiatalok bármikor betérhetnek, hogy biztonságos környezetben tölthessék el szabadidejüket.

További együttműködést kötött az Önkormányzat 2021-ben a **Nők a Nőkért Együtt az Erőszak Ellen Egyesület**tel (a továbbiakban: NANE) és a **PATENT Egyesület**tel, melynek célja a gyerekek és a nők elleni erőszak leküzdése és az áldozatok hatékonyabb védelme érdekében való gyakorlatok alkalmazása kerületi szinten. Az információs anyagok kiosztásán és promotálásán túl aktívan részt vesznek a kerületi gyerektáborokban és szorosan együttműködnek a JSZSGYK Család- és Gyermekjóléti Szolgálat, valamint a Család- és Gyermekjóléti Központ szakmai egységekkel.

JÁSZER

Az Önkormányzat Képviselő-testülete (a továbbiakban: Képviselő-testület) 2011-ben döntött arról, hogy támogatja az Önkormányzat részvételét „Az áldozattá válás megelőzése, áldozatsegítés" című, TÁMOP – 5.6.1-C-11/1. kódszámú pályázaton (a továbbiakban: pályázat).

E pályázat keretében valósult meg a Józsefvárosi Áldozatsegítő Szakmai Együttműködési Rendszer (a továbbiakban: JÁSZER) programelem, amely az Önkormányzat szakmai konzultációs szerveként működik, önálló jogi személyiséggel, bírósági bejegyzéssel, és bejegyzett székhellyel nem rendelkezik, ügyrend alapján működik. A JÁSZER célja, hogy az állami, és nem állami szervezetek együttműködését a bűnmegelőzés és áldozatsegítés területén hatékonyabbá és hatásosabbá tegye az áldozatok érdekében. A JÁSZER tevékenysége kiterjed a gyerek- és fiatalkori bűnözés megelőzésére, prevenciós tevékenység végzésére a potenciális gyerek-, illetve fiatalkorú áldozatok körében; az áldozattá válás megelőzésére, a bűncselekmények áldozatainak segítésére és védelmére; a családon belüli erőszak megelőzésére; a bűnismétlés megelőzésére.

GYERMEKBIZTONSÁGI IRÁNYELV:

Az Önkormányzat 2022-ben megalkotta - majd a Képviselő-testület elfogadta - a **Gyermekbiztonsági irányelv**et, aminek célja, hogy biztosítsa az Önkormányzat, az Önkormányzat fenntartásában álló intézmények, valamint az Önkormányzattal együttműködő partnerekkel kapcsolatba kerülő gyerekek és fiatal felnőttek jóllétét, biztonságát, valamint kizárja annak lehetőségét, hogy az Önkormányzat és az Önkormányzat foglalkoztatottjai, szakemberei, önkéntesei és partnereinek munkatársai, szakemberei és önkéntesei működésük során bármilyen formában kárt okozhassanak nekik. Továbbá, ha mégis bántalmazás vagy veszélyeztetés gyanúja merülne fel, a Gyermekbiztonsági irányelvben lefektetett kereteknek köszönhetően hatékony intézkedéseket lehet tenni.

JÓZSEFVÁROS KÖZBIZTONSÁGÁÉRT KÖZALAPÍTVÁNY:

A **Józsefváros Közbiztonságáért Közalapítvány** (továbbiakban: Közalapítvány) azért jött létre, hogy a kerületben élők biztonságát és biztonságérzetét növelje. Ezen cél elérése érdekében az alapítvány különféle programokat indít, helyi szerveződéseket, ötleteket támogat, tárgyi támogatást nyújt, illetve a kerületben tevékenykedő más olyan szervezetekkel működik együtt, melyek hasonló célokért tevékenykednek.

Az alapítvány fontos célkitűzése, hogy a kerületben élő sérülékeny csoportok – köztük a gyermekek – biztonságát is növelje preventív, közvetlenül a célcsoportnak szóló programokkal, melyek hosszabb távon csökkentik és megelőzik a kerületben a különféle személy- és csoportközi konfliktusokat, erőszakot.

BÉKÉS ISKOLÁK, NYUGI OVIK:

A Közalapítvány gyereket célzó legfontosabb programjai a **„Békés Iskolák”** és a **„Nyugi ovi”** programok, melyek a 2022-23-as tanévben indulnak el a kerületben. Céljuk, hogy alternatív vitarendezési módszereket és kommunikációs gyakorlatokat felhasználva csökkentsék a konfliktusokat és ezekből kialakuló erőszakot. A programok tervezésekor fontos szempont, hogy ne kizárólag a gyerekeket szólítsák meg, hanem a hozzájuk szorosan kapcsolódó szocializációs környezetet is: családjaikat, kisközösségeiket és azokat az oktatási és köznevelési intézményeket, ahol nap mint nap megfordulnak. A programok a tantestületek, nevelőtestületek képzésére és a szülők bevonására, illetve a resztoratív (jóvátételi) vitarendezés alapelveire építenek. A gyerekek közösségein belül kialakuló konfliktusok rendezésében, a bullying csökkentésében, megfelelő kezelésében, hosszabb távon pedig az iskolai légkör javításában tudnak segítséget nyújtani az óvodákban és iskolákban dolgozó szakembereknek. Alapvetően preventív jellegűek, de akut problémák megoldásában, intervencióra alkalmas technikák elsajátításában is segítséget nyújtanak. A „Békés Iskolák” program általános iskolás, míg a „Nyugi Ovi” program óvodáskorú közösségek, csoportok részére kialakított program. A két program ugyanazon alapelvek mentén, de a különböző életkori sajátosságokat figyelembe véve működik. Hosszútávú, stabil működésük érdekében a szakemberek számára szupervíziót is biztosít az alapítvány.

EGYÜTTMŰKÖDÉS AZ UNICEF-FEL:

Az Önkormányzat 2022 májusától partnerségben áll az UNICEF Magyar Bizottság Alapítvánnyal (a továbbiakban: UNICEF), amely szervezet a kapacitásfejlesztésen túl számos programot hoz a kerületbe – ezek főleg a nyári táborokban valósulnak meg. Az elmúlt években egyre több hazai kezdeményezést indított el az UNICEF, melyekkel a magyar gyerekek jóllétét, jogaik érvényesülését támogatják. Segítő programjaikkal a legkiszolgáltatottabb gyerekeket támogatják. Kiemelt programjaik közé tartozik a **„Lelki egészség-óra”**, ami az iskolás korú gyerekek interaktív foglalkozása, ahol kifejezetten a gyerekek mentális egészsége áll a fókuszban – reagálva a COVID okozta poszttraumatikus stresszre15. Egy másik program többek között foglalkozik a gyerekek pszichés jólléthez való jogával, a lelki egészség megőrzésének fontosságával, a nehézségek korai felismerésével és egyes stresszlevezető technikák elsajátításával. Az előadásokat és foglalkozásokat pszichológusok, egészségfejlesztő szakemberek tartják.

MEGÚJUL A GYERMEKEK ÁTMENETI OTTHONA:

Az Önkormányzat célul tűzte ki, hogy a JSZSZGYK Gyermekek Átmeneti Otthona szolgáltatást a jelenleginél nagyobb és korszerűbb zárt udvarral rendelkező telephelyre költöztesse, amely lehetővé tenné a szolgáltatásbővítést is. Jelenleg a Gyermekek Átmeneti Otthona a Palotanegyedben egy társasház első emeletén található ingatlanban működik, amely több szempontból sem megfelelő gyerekek elhelyezésére (például a közös udvar használata állandó konfliktusokat szül a lakókkal). A cél, hogy 2022 decemberéig a Dankó utca 31. szám alatti ingatlan tervei elkészüljenek, annak érdekében, hogy a gyerekek egy számukra sokkal megfelelőbb épületbe költözhessenek. A beruházás részleteiről és funkciók bővítéséről a lábjegyzetben megjelölt dokumentumból lehet tájékozódni.[16]

KÖZLEKEDÉSBIZTONSÁG:

Szorosan idekapcsolódik az Önkormányzat minden olyan intézkedése, amely a lakókörnyezetet tisztábbá és biztonságosabbá teszi, ezzel is hozzájárulva a gyerekek gondtalanabb gyerekkorához. Ilyenek például a forgalomcsillapítás, zebrák létesítése, világos kapualjak program. Jelenleg Józsefváros Magdolna-, Népszínház- és Csarnok negyedében tervezzük a **forgalomcsillapítás**t.

A lakossági konzultáció eredményeképp a terület főútjain kívül nem lehet majd gépjárművel átszelni ezt a területet. Így azt reméljük, hogy valóban gyerekbarátabbak lesznek az utcáink, hiszen csak a helyi elérést támogatja majd a forgalmi rend.

Feladatterv

FELADAT: BÉKÉS ISKOLÁK, NYUGIS OVIK PROJEKT TÁMOGATÁSA

Célkitűzés: A Békés Iskolák és Nyugi ovik programok olyan céllal kerülnek bevezetésre a kerületben, hogy az oktatási/nevelési intézményekben az intézményi erőszak, bántalmazás megelőzhető és kezelhető legyen, a békés légkör pedig kialakítható. A kellő ismeretet és támogatást a megfelelő társas környezet kialakításához játékkal, mesével, szakmailag megalapozott gyakorlati és elméleti útmutatók alapján kapják meg a gyerekek.
Várható eredmény/fenntarthatóság: A program hosszú távú megoldást jelenthet az agresszió megelőzésére, illetve az iskolai konfliktusok békés rendezésének elsajátítására. A szemlélet lényege, hogy az iskolában keletkező agresszív megnyilvánulásokat és bántalmazást az iskola légköréből, az egész iskolára kiterjedő kapcsolati rendszerek sajátosságaiból vezeti le. Ezek a programok jól tudják támogatni az integrációt és a .békés társas környezet kialakítását

FELADAT: JSZSZGYK PROGRAMOK (A GYEREKEK VÉDELMÉNEK ÉS BIZTONSÁGÁNAK MEGÓVÁSA ÉRDEKÉBEN) TÁMOGATÁS

Célkitűzés: Élményalapú, tapasztalati tanulással egybekötött, kevésbé oktatás jellegű programok szervezése a marginalizálódott kerületi gyerekeknek és fiataloknak.
Várható eredmény/fenntarthatóság: Két-három generáció nevelése után és a folyamatos prevenciós programok biztosításával egyre több résztvevőt fogunk tudni bevonni a programokra, így várhatóan csökkenni fog a bűnelkövetés a kerületben élő fiatalok között. Megerősödött védőháló kialakulása.

FELADAT: KERÜLETŐRÖK KÉPZÉSE

Célkitűzés: Azon túl, hogy a kerületőrök őrzik és védik a játszótereket, célunk az, hogy viselkedésük gyerekbarát, szenzitív, elfogadó és támogató legyen. A játszótéri felügyelők fontos szerepet kell vállaljanak a csellengő gyerekek életében, a játszótéren esetlegesen rendbontó viselkedést tanúsító fiatalokkal meg kell találniuk a közös hangot és beszélgetést kezdeményezve támogatni őket.
Várható eredmény/fenntarthatóság: Jól képzett kerületőrökkel biztonságosabb és élhetőbb tereket lehet működtetni. A fiatalok szívesen maradnak majd ezeken a tereken, így láthatóvá válnak, ami által könnyebben be lehet vonni a közösségi életbe.
A jól felkészített, asszertív kerületőrök megfelelő mintát és példát nyújtanak az embereknek, ami egy idő után akár követendő példa is lehet. Ez kifejezetten fontos azokban az esetekben, amikor sok időt töltenek a gyerekek, fiatalok, fiatal felnőttek a tereken.

FELADAT: UNICEF-EGYÜTTMŰKÖDÉS

Célkitűzés: A „Lelki egészség-órák” szélesebb körben való terjesztése, beleértve a köznevelési intézményeket.
Az UNICEF segítségével az önkormányzat gyermekvédelmi irányelvének folyamatos monitoringozása és fejlesztése.
A Kerületi Fiatalok Tanácsának folyamatos szakmai tanácsadása és fejlesztése.
Várható eredmény/fenntarthatóság: A kerületben élő gyerekeknek javulni fog az önértékelése, a látókörük, és fogékonyabbak lesznek a saját és az őket körülvevő és fejlődő világ problémáira. A gyerekek és fiatalok pszichés egészsége fejlődni fog – ami egyébként egy alapvető jog. Lelki egészségük és ellenállóképességük erőssége segíti őket a hatékony egészségvédelemben. Azzal, hogy az önkormányzat gyermekvédelmi irányelve folyamatosan frissítve lesz, megfelelően fog reagálni a változó környezetre és jogszabályokra, amik szintén elősegítik a gyerekek védelmét. A Kerületi Fiatalok Tanácsának monitoringozása és szakmai segítségnyújtása segíti a bevonódást és részvételiséget a gyerekeknek, fiataloknak, fiatal felnőtteknek, így a program hosszú távon fenn fog tudni maradni.

FELADAT: GYEREK-PÉLDAKÉPEK ÜNNEPLÉSE, KITÜNTETÉSE

Célkitűzés:A pozitív példaképek motiválnak, elgondolkodtatnak és értéket teremtenek. A fiatalok főleg a médiából vagy a kortársaik köréből választanak követendő példát. Fontos tehát, hogy olyan kortársakat díjazzunk, tüntessünk ki, akik a többiek viselkedésrepertoárjára pozitív hatással lesz. A kitüntetett, megbecsült gyerekek önértékelését és motivációját tudja növelni, ha érzik az elismerést és odafigyelést.
Pályázatok kiírásával különböző kategóriákban (például: kerület legjobb sportolója, olyan fiatal, aki sokat tesz a kerületért stb.) várjuk a javaslatokat a kitüntetendő személyekre vonatkozóan.
Várható eredmény/fenntarthatóság: A gyerekek, fiatalok és fiatal felnőttek a megfelelő példamutatás mintájára, szorgalmasabbak, kitartóbbak lesznek a számukra is fontos életterületeken.
A megfelelő példaképek és mintaadások nyújtásával a gyerekek, fiatalok és fiatal felnőttek önértékelése, önbecsülése növekszik, reális és valós képet követhetnek, ami a mentális-lelki-testi épség és egészség eléréséhez és megőrzéséhez elengedhetetlen.

Bevonó és megmozgató: a gyerekek is beleszólhatnak az őket érintő kérdésekbe

A gyerekek, fiatal felnőttek bevonására olyan, a koruknak megfelelő technikák kidolgozására van szükség, amely akár a gyerekönkormányzatok módszertanára, akár egyéb tudásokra alapozva teszi lehetővé a részvételt, egyben oktatva is őket arról, mire alkalmas, és mire nem a bevonás.

A gyermekjogi és részvételi foglalkozások célja, hogy megismertesse és megerősítse a gyerekeket a jogaikban és felkészítse őket a társadalomban és a közéletben való aktív részvételre és arra, hogy tudatos, cselekvő és egyenjogú állampolgárai legyenek a közösségüknek. Ezen kívül ezek a programok fejlesztik a gyerekek szociális- és kulturális képességeit.

Az Önkormányzat célja, hogy kialakuljanak új **gyerekrészvételi mechanizmusok** és tovább fejlődjenek, megerősödjenek a már létező, demokratikus értékeket képviselő folyamatok a kerületben, valamint erősödjön a fiatalok bevonása helyi társadalmi ügyekbe, az önkéntesség és önszerveződés népszerűsítése körükben.

Az Önkormányzat célja továbbá a kapacitásfejlesztés és érzékenyítés a gyerekek részvételével dolgozó felnőttek, a szülők, valamint a gyerekek számára a gyerekjogok területén, a VIII. kerületi intézményi kapacitások megerősítése és a helyben dolgozó szakemberek tudásának, készségeinek fejlesztése a gyerekrészvétel elősegítése érdekében.

GYEREKRÉSZVÉTELI GYAKORLATOK:

Köznevelési, szociális, ifjúsági intézményekben hatékony gyerekrészvételi gyakorlatok kidolgozására és bevezetésére kerül sor a kerületben.

További célja a kerületnek, hogy a projekt eredményei hasznosuljanak a felsőoktatásban, csatornázódjanak be a szociális munkás képzésbe. Nemzetközi tudásmegosztás és disszemináció révén magas minőségű európai tudás becsatornázása a projekt megvalósításába kiemelt cél. A projekt eredményeinek megosztása további önkormányzatokkal és intézményekkel magyarországi és európai szinten elengedhetetlen feltétele a kölcsönös tudásmegosztás kiépítésének. Ezeknek a céloknak elérése érdekében sikeresen pályáztunk az Európai Bizottság által kiírt „Polgárok, egyenlőség, jogok és értékek” című programjának CERV 2022-CHILD című pályázatán.

2023-ban 123.261 euró támogatással (összesen 239.993 euró) kezdheti meg Önkormányzatunk a fentebb kitűzött célok megvalósítását, az alábbi konzorciumi partnerekkel: Wesley János Lelkészképző Főiskola, Eurochild Association, Család, Gyermek, Ifjúság Közhasznú Egyesület, Partners For Democratic Change Hungary Partners Hungary Alapítvány.

KÖZÖSSÉGI TEREK:

Az Önkormányzatnak vannak olyan ifjúsági terei, intézményei, ahol hátrányos helyzetű vagy/és iskolából kimaradt vagy/és roma fiatalokkal foglalkoznak. A kerültben található az Országos Gyermekvédelmi Szakszolgálat Fővárosi Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat Befogadó Gyermekotthona, akikkel az Önkormányzat együttműködésben áll, így az ott élő gyerekeket be tudják vonni a kerületi eseményekbe és programokba. Az Önkormányzat legmeghatározóbb ifjúsági közösségi terei a Kesztyűgyár Közösségi Ház, Zsendülő Tanoda, FiDo Közösségi Tér, Gyermekek Átmeneti Otthona, Családok Átmeneti Otthona [17].

A **Kesztyűgyár Közösségi Ház**ban működik a **Mentor program** azoknak az általános és középiskolás fiataloknak, akik magántanulók lettek vagy segítségre szorulnak a házi feladatok megoldásában, szeretnének az iskolában sikereket elérni. Alsó tagozatos tanulók számára írás, olvasás, számtan tanítása és tanulása és gyakorlása is lehetséges. A Mentor programban főleg olyan fiatalok vesznek részt, akik társadalmi-gazdasági státuszuk miatt otthoni segítségre (főleg tanulásban) nem számíthatnak. A legtöbb gyerek esetében a fejlesztést és az iskolai megsegítést a JSZSZGYK munkatársai (szociális segítők, esetmenedzserek) kérik meg és delegálják a programba a gyerekeket.

A **Zsendülő Tanoda** 2020 március óta működik a kerületben. A tanoda célja azoknak a képességeknek, készségeknek a fejlesztése, melyek valamely szempontból hátrányos helyzetű fiatalok számára is biztosítják a sikeres iskolai pályafutást. A tanodás gyerekek megismerkednek különböző művészetekkel, sportokkal és megtanulhatják eltölteni hasznosan a szabadidejüket. A Tanoda távlati céljai közé tartozik nem csak az iskolai felzárkóztatás, hanem a továbbtanulásra adott esély javítása, a társadalomba való beilleszkedés segítése, illetve, támogatás nyújtása annak érdekében, hogy a Tanoda diákjai megállják helyüket az iskolapadból való kikerülés után is. Ilyen nevelési szándékot szolgálnak a játékba ágyazott foglalkoztatások, a nem formális tanulási módszerek, illetve az ünnepekhez tartozó előkészületek, hagyományok ápolása is. A sikeres gyerek életút megalapozásához bevonják a szülőket is családi programok szervezésével.

A Tanoda programjai közé tartoznak még kirándulások és nyári táboroztatás is. A Zsendülő Tanoda által támogatott gyerekek számára a felzárkóztatás, kompetencia- és készségfejlesztés, a programokon való részvétel, valamint az étkezés ingyenes.

A **FiDo Ifjúsági Központ** 2014 óta működik a kerületben a JSZSZGYK fenntartásában. Az ifjúsági tér célja a Magdolna negyedben (nem kizárólagosan, de ez a negyed szegregált és szegregációval veszélyeztetett terület a kerületben) élő gyerekek, fiatalok és családok behívása egy közösségbe. Feladatuk a célcsoportba tartozó fiatalok szabadidős foglalkoztatása, szakmai segítése, kulturális, mentális és érzelmi támogatása a közösségi térben. A tervezett szolgáltatások a célcsoport igényeire, szükségleteire reflektálnak, azokhoz szorosan illeszkednek.

A **Gyermekek Átmeneti Otthonában** és a **Családok Átmeneti Otthonában** élő fiatalok megszólítása és közösségi életbe való behívása célja az Önkormányzatnak, tesszük ezt a fentebb említett ifjúsági tereken létrejövő programokba és közösségi élet színtereibe történő bevonással.

Az iskolákon és óvodákon túl (ahol felülreprezentáltak a kerület sajátosságai miatt a hátrányos helyzetű és roma tanulók, gyerekek) az Önkormányzat által fenntartott ifjúsági terekbe járó fiatalok bevonása is célja a részvételi projektnek. Ennek megvalósulását abban látjuk, hogy az ott dolgozó mentorok, tanodai dolgozók, szociális segítők, akik napi kapcsolatban vannak a fiatalokkal, segítik a gyerekek bevonását és döntéshozatali szándékukat; így biztosítva azt, hogy azok a hátrányos helyzetű és roma fiatalok is

meg legyenek szólítva az őket érintő ügyekben, akik valamilyen okból kifolyólag kevésbé aktívak vagy egyáltalán nincsenek jelen az oktatási intézményekben.

JÓZSEFVÁROSI FIATALOK TANÁCSA:

Ma Józsefvárosban nem léteznek a gyerekeket érintő témákra szakosodott konzultatív fórumok, amelyek a különböző célcsoportokat (gyerekek, szülők, szakemberek) akár külön-külön, akár együttesen bevonnák a döntések előkészítésébe. Ennek orvoslására hozza létre az Önkormányzat a **Józsefvárosi Fiatalok Tanácsát** (a továbbiakban: JFT) (4 fő általános iskolás, 6 fő középiskolás, valamint az Önkormányzat részéről 1 fő, minden Önkormányzat által fenntartott ifjúsági térből 1-1 fő mentor vagy ifjúságsegítő/szociális segítő, akik rendszeres kapcsolatban állnak a fiatalokkal), amely szervezet a témában érintett szakemberek és a fiatal résztvevők JFT tagok rendszeres találkozóhelyéül szolgálhat

A JFT véleményezési és javaslattételi jogkörrel fog rendelkezni, amely keretében véleményt és javaslatot fogalmazhat meg a számára a költségvetésből biztosított pénzösszeg felhasználásáról, a gyerekeknek szóló rendezvényekről, a diákjóléti juttatások felosztási elveiről, és minden más olyan kérdésről, amit az Önkormányzat vagy Képviselő-testület megoszt a JFT-vel, illetve amit saját maga kezdeményez.

A JFT összehívását kezdeményezheti: Józsefváros Képviselő-testülete, a polgármester, a polgármester felhatalmazása alapján az alpolgármester, a jegyző, illetve a gyermekügyi referens.

A JFT saját szervezeti és működési szabályzattal rendelkezik. A tanács üléseinek szervezésével és előkészítésével kapcsolatos teendőket a gyerekügyi referens látja el, aki folyamatosan egyeztet a Humánkapcsolati Irodával és a Közösségi Részvételi irodával.

Tevékenységek, amiket 2023-2024-ben meg szeretnénk valósítani, hogy a gyerekrészvétel minél szélesebb körben és elterjedtebben lehessen jelen mind az önkormányzatban, mind a kerületen belül:

1. HÁTRÁNYOS HELYZETŰ FIATALOK BEVONÁSA

A fent említett ifjúsági és közösségi terekbe járók fiatalok megszólítása és bevonása:

- kortárs segítés olyan fiatalok részéről, akik jelenleg is aktívan részt vesznek az őket érintő kérdésekben, például Diákönkormányzati tagok, vagy olyan családi háttérrel rendelkezők, ahol mindennapos az önérvényesítésről való beszélgetés, illetve magasabban kvalifikált oktatási rendszerben vesznek részt – ezek a fiatalok jelenleg is önkéntesen segítik az ifjúsági terek munkáját

- a kortárs segítést tovább támogatják a szervezetekben, ifjúsági terekben dolgozó felnőtt és fiatal felnőtt mentorok, ifjúságsegítők, szociális segítők

- vonzó programok biztosítása, amiben szívesen részt vesznek a fiatalok, például: műhelymunkák, szórakoztató tevékenységek, amik a fiatalok számára is vonzóak

- ha a számukra vonzó projektekben és programokban rendszeresen részt vesznek a fiatalok, utána megtaníthatóak arra, hogy ezen túlmenően milyen döntési helyzetekben vállalhatnak még szerepet (workshopok, képzések)

- a fent említett segítők támogatják a fiatalokat abban, hogy véleményüket, állaspontjukat többféleképpen is (rajzolás, vers vagy novellaírás, rapben mondom el, konzultációs vélemények írása, hogy minden gyerek a maga szintjének megfelelően tudjon reagálni és választ adni az őt is érintő kérdésekben) kifejthetik, ezeket mind egyforma módon értékeljük, mert minden vélemény egyformán értékes és fontos.

2. GYEREKEK BEVONÁSA AZ ÖNKORMÁNYZAT MUNKÁJÁBA

- gyerekjogi és részvételről szóló oktatás a gyerekekkel, fiatal felnőttekkel kapcsolatba kerülő munkavállalóknak

- gyerekrészvételi költségvetés :

-> 2022-ben indult el az első részvételi költségvetés Józsefvárosban, amelynek keretében a helyi lakosok összesen 120 millió forint sorsáról dönthettek közvetlenül. 16 éves kortól mindenki adhatott le ötletet és szavazhatott is. https://reszvetel.jozsefvaros.hu

-> az Önkormányzat ezt a folyamatot ezentúl minden évben szeretné megszervezni, ideálisan egyre növekvő pénzösszeggel, amiről a lakosok dönthetnek. Hosszú távon fontos volna, hogy a józsefvárosi gyerekek úgy nőjenek fel, hogy természetes számukra az, hogy beleszólhatnak abba, hogy az Önkormányzat mire költi a kerületi lakosok pénzét

-> részvételi költségvetés folyamatában az alábbi módon vehetnek részt a gyerekek és a fiatalok:

-> pénzügyi tudatossági képzések szervezése általában a kerületi költségvetésről és konkrétan a részvételi költségvetésről (ezt a Közösségi Részvétel Iroda munkatársai tartanák azoknak a fiataloknak, akik az önkormányzat által fenntartott ifjúsági terekben megjelennek, illetve a tankerület segítségével általános iskolákba és középiskolákba osztályfőnöki órák keretein belül)

-> az Önkormányzatnak elkülönített éves költségkerete áll rendelkezésre, amit gyerekprogramokra és gyerekeket érintő infrastrukturális fejlesztésekre költhet el. Ebből a költségből egy meghatározott összeget gyerekrészvételi költségvetésbe csoportosítana át, aminek a lényege, hogy olyan rendezvényekre, eseményekre költené el az önkormányzat, amit a fiatalok szeretnének. A folyamat több fordulós lenne: első körben gyerekekkel való közös konzultáció (ifjúsági terekben, előre felállított JFT-vel), hogy mit szeretnének (például: több olyan szórakozási lehetőséget ami a biztonságos szórakozásukat elősegíti, skateparkot, táncversenyt, sportnapot, több padot a játszóterekre, graffiti falakat stb.), a beérkezett ötletek után az Önkormányzat a bevont fiatal segítőkkel/tanácsadókkal közösen kiválasztja azokat a programokat és projekteket, amik megvalósíthatóak és finanszírozhatóak. A gyerekek, fiatalok által megvalósítandó projekteket a projekt helyszínéül szolgáló és ott dolgozó munkatársak, ifjúságsegítő, gyermekügyi referens segítené az Önkormányzat pénzügyi támogatásával.

- Mi a szerepe az önkormányzatnak a gyerekek életében és hogyan tudnak ők részt venni a kerület életében? - workshopok gyerekeknek iskolákban arról, hogy mit csinál az önkormányzat, hivatal.

3. KONZULTÁCIÓS FELÜLETEK LÉTREHOZÁSA, AHOL A RÉSZVÉTELT LEHET GYAKOROLNI

- gyerekek megkérdezése arról, hogy mit szeretnek a kerületben, min változtatnának

- Különböző témák - minden a gyerekeket érintő kérdésben lehetőséget adni a véleményük elmondására és azt követően annak figyelembevétele (például: Jázmin utcai játszótér teljes átalakítása kondiparkká) kiírástól kezdve, eredmények kommunikációjáig (ez lehet az alapja egy gyerekrészvételi stratégiának időközi fejlesztésekhez)

-> Kell hozzá: online platform, amit Önkormányzat informatikusai hoznak létre (honlap), ahol el tudják küldeni a gyerekek a gondolataikat, de az offline formátumot is biztosítani kell (iskolákban, ifjúsági közösségi terekben), gyerekekhez el kell juttatni

-> cél: minél szélesebb körhöz elérni, egészen kicsitől a 18 évesig

- gyerekek bevonása a helyi újság szerkesztésébe, fiatalbarát média kialakítása – gyerekrovatok biztosítása, illetve olyan mentorprogram felállítása, ahol a gyerekek aktívan vehetnek részt az újságírásban és annak szerkesztésében (felelős: önkormányzat kommunikációs vezetője, a helyi újság főszerkesztője, gyermekügyi referens)

- szakmai partnerekkel együttműködve az óvodáskorú gyerekek és őket ellátó pedagógusok képzése a gyerek-részvételiségre, döntéshozatali mechanizmusra és a jogaik és kötelezettségeik gyakorlására, ismeretére.

- A jövőben több mentor programot is ki fogunk alakítani, amik főleg a tanulástámogatásban és a közösségben való részvételre fog fókuszálni.

ÖNKÉNTESSÉG:

Az **önkéntesség** társadalmi hasznossága megkérdőjelezhetetlen, ami elválaszthatatlan a társadalmi részvételtől. A fiatalok figyelme elsősorban a saját életkörülményeikből, saját helyzetükből indul ki és innen tágul egyre szélesebbre. Ezzel ellentétben a döntéshozók az általános felől haladnak az egyén élettere felé. Amíg a döntéshozók nagy egészben látják a fiatalok életkörülményeit, fejlesztésének lehetőségeit, addig a fiatalok a saját életterükben zajló dolgokat látják meg hamarabb és a rájuk vonatkozó döntések kivitelére kívánsiak. Ez az oka, hogy az ifjúsági részvétel különbözik a társadalmi részvételtől. Amíg az önkormányzat eddig a társadalmi részvételre fókuszált, ezentúl az ifjúsági részvételre is szeretne odafigyelni, első körben képzésekkel, másodsorban olyan önkéntes lehetőségek biztosításával, amiket akár a kötelezően letöltendő iskolai közösségi szolgálat keretében is elvégezhetnek a kerületi fiatalok.

Célunk olyan önkéntes lehetőségek biztosítása a kerületi fiatalok számára, amiknek ők maguk is érzik társadalmi vagy egyéni hasznosságát, illetve ami a középiskolai közösségi szolgálatban is elszámolható. Az önkéntesség alatt a fiatalok szociális és életviteli kompetenciája fejlődik. Ezek a kompetenciák a kommunikációs vagy interperszonális készségek, a konfliktuskezelés, együttműködés, kreatív gondolkodás, kritikai gondolkodás, döntéshozatal, empatikus készség, érzelmi intelligencia, tisztelet, felelősség és végül az önbizalom. Egy minimum 30 órás közösségi tanulási projekt során a fenti kompetenciák szinte mindegyikén észlelhető szignifikáns elmozdulás.

KERÜLETI TÁBOROK:

A **kerületi táboraink** tematikáját is szeretnénk jogi és demokratikus neveléssel bővíteni. A jogok ismerete segít abban, hogy egy gyerek biztonságban és boldogan élhessen. A gyerekeknek és fiataloknak fontos tudniuk, hogy minden olyan alapvető emberi joggal rendelkeznek, ami minden embert születésénél fogva megillet. Ezen túlmenően arról is tájékoztatást kell, hogy kapjanak, hogy vannak nekik is kötelességeik és tiszteletben kell tartaniuk mások jogait. Egy tábor megfelelő helyszín az ezekről való tájékozódáshoz, hiszen több nap alatt olyan bizalmi légkört lehet kiépíteni a fiatalok körében, ahol bizalmasabb, személyesebb témákat is meg lehet beszélni a megfelelő szakemberekkel. Ha a gyerekek és fiatalok ismerik a jogaikat és megtanulnak velük élni, akkor többet fognak tudni az együttműködésről, mások tiszteletben tartásáról, saját igényeiknek, szükségleteiknek, érzéseiknek megfelelő kifejezésre juttatásáról is.

Feladatterv

FELADAT: CERV-2022 CHILD GYEREKEK RÉSZVÉTELÉNEK ELŐSEGÍTÉSE ÉS TÁMOGATÁSA PROJEKT

Célkitűzés: Alakuljanak ki új gyermekrészvételi mechanizmusok, tovább fejlődjenek a már meglévő demokratikus értéket képviselő folyamatok, erősödjön a fiatalok bevonása a helyi társadalmi és politikai ügyekbe, erősödjön az önkéntesség és az önszerveződés népszerűsítése a fiatalok körében.

Várható eredmény/fenntarthatóság:

- Gyerekbarát kerekasztal létrejötte
- Józsefvárosi Fiatalok Tanácsának létrejötte
- Részvételi költségvetéshez gyerekrészvételi mechanizmus kialakulása
- online és offline gyerekkonzultációs eszközök kialakulása
- mentorálási program elindulása
- helyi újság mentorálási program elindulása
- gyerekjogi és bevonást erősítő nyári tábor
- kisgyerekek számára adaptált bevonást erősítő módszertan elkészülte és bevezetése kerületi intézményekbe
- részletes módszertani publikáció a gyerekrészvételi folyamatokról önkormányzati szempontból
- helyi közösségi akciók fiatalok bevonásával

Gyarapodó és okos: magas színvonalú oktatáshoz való hozzáférés

AA józsefvárosi gyerekek körében magas a lemorzsolódás, a kompetenciaméréseken – bár nagy szórással, de – gyakran az országos átlag alatt szerepelnek, a kerületi oktatási-nevelési intézményekből való elvándorlás és ezzel együtt a szegregáció spontán kialakulásának kockázata szintén magas. Miközben a közoktatás biztosítása nem önkormányzati feladat, olyan kezdeményezésekre van szükség, amelyek a fenti folyamatoknak legalább ellen tartanak, vagy ellensúlyozzák azokat.

Fenntartóként elsősorban az óvodás korosztály oktatási/nevelési körülményeire van közvetlen hatásunk. Jelenleg is zajlik egy Európa Uniós támogatással elindult óvodai fejlesztés, a Befogadó Óvodák program. A civil szervezetek és az önkormányzat összefogásával futó projekt célja egy olyan fenntartható integrációs modell és inkluzív óvodarendszer kialakítása, ami az óvodapedagógiai szemlélet és módszertan megújításával minden gyerek fejlődését támogatja és képes kompenzálni a társadalmi és etnikai hátterű hátrányokat.

A célcsoport az óvodai szakembereken és dolgozókon túl a kerületi önkormányzati óvodákba járó gyerekek és rajtuk keresztül a családjaik. A szülőket is bevonó rendszeres fórumok, minden óvodában felállított inklúziós szemléletet erősítő fejlesztői csapatok, és a civil szervezetekkel való együttműködés mind ezt a célt szolgálják.

BEFOGADÓ OVIK:

A **Befogadó Óvodák** programhoz kapcsolódva különleges, országosan is egyedülálló szakmai programfejlesztéseket indítottunk el: ezek a fejlesztések egyszerre szolgálják azt, hogy a józsefvárosi óvodások mindegyike komoly készségfejlesztést kapjon, és azt, hogy a józsefvárosiakat meggyőzzük arról: itt helyben is magas színvonalú óvodai nevelést, odafigyelést és szeretetet kapnak a gyerekeik. Néhány program:

A kerület minden óvodájában, minden nagycsoportos számára elérhetővé tesszük az **angol nyelvvel történő ismerkedés**t. (Ez eddig csak néhány óvodában volt elérhető, térítési díj ellenében.) A fejlesztést a legmodernebb tanulási módszerekkel, élménypedagógiai keretben működtetjük; a szolgáltatás biztosításához saját óvodáink munkatársait fejlesztjük: ők kapnak felkészítést, hogy angol nyelvű foglalkozásokat tudjanak tartani. A szolgáltatást egységesen minden józsefvárosi nagycsoportosnak biztosítjuk. Az óvodapedagógusok meglévő (és fejlesztendő) nyelvtudására építünk, nyelvpótlékot tudunk adni azoknak, akiknek a nyelvtudása megfelelő, és egy fontos tudást azoknak, akiknek még nem.

Az országban először **bűvész-program**ot indítottunk a Napvirág (korábban Gyerek-Virág) Tagóvodában. A bűvészet együtt megélhető közös varázsa, a játék és az élmények egy olyan nemzetközi nyelv, amely megkönnyítheti az itt élő eltérő háttérből érkező gyerekeknek a közösségé kovácsolását. A programot az egyik legnevesebb bűvész, sokszoros magyar bajnok mentorálja. A program a kerület történelmi múltjára épít, hiszen innen származik Rodolfo, világhírű magyar bűvész.

A német kormány kulturális intézete, a Goethe Intézet szakmai segítségével **német nyelvi program** indult a Csodasziget Tagóvodában, amely a legmodernebb tanulás-módszertani tudásokat használja fel.

A Virágkoszorú Tagóvodában egy új program, a **Minecraft-program** került bevezetésre, ami a felelős eszközhasználat elemeit ötvözi a hagyományos óvodai neveléssel.

Az angol élménypedagógiai foglalkozásokra 2022. évben bruttó 8.700.800 Ft-ot biztosítunk, míg 2023. évre 24.486.400,- Ft-ot és 2024. évre 19.955.200,- Ft-ot. Továbbá 2.143.000 Ft-ot biztosítunk a Csodasziget tagóvodában az óvodapedagógusok részére német nyelvi pótlékra. A nagycsoportos óvodások oviúszáson vesznek részt (2022 őszétől a Nemzeti Közszolgálati Egyetem uszodájába mennek az óvodások busszal. Heti 4 napra van a 11 tagóvoda beosztva 9:30 és 12 óra között). Kirándulások és kulturális intézmények látogatására (például állatkerti látogatásra, reptérre, Vadasparkba, Vadászkiállításra mennek a gyerekek), gyerekek színházjegy-támogatására (Jókai téri Bábszínház), a tagóvodákban, helyben színházi előadások megtartására (pl. Majorka bábszínház) az önkormányzat a 2022/2023-as nevelési évben is lehetőséget biztosít. Továbbá lehetőség van füvészkerti látogatásokra, ingyenes délutáni szakkörökre (Bozsik foci, Zumbini, Balett, Kosárovi, Kick-box).

2022. őszétől került bevezetésre az az önkormányzati támogatás, ami lehetőséget ad arra, hogy azok a gyerekek is járhassanak ezekre a külön foglalkozásokra, akiknek a szülei nem engedhetik meg maguknak ennek a finanszírozását) további 10 000 000 forintot fordítunk.

A szolgáltatásfejlesztés mellett komoly infrastrukturális felújításokat is tervezünk, a forrás nagyobb részben a Napvirág (korábban Gyerekvirág) és a Várunk Rád tagóvodák felújítására, kisebb részben pedig a Tündérkert, Virágkoszorú, Százszorszép tagóvodákra szánjuk.

KESZTYŰGYÁR KÖZÖSSÉGI HÁZ:

2008-ban nyitotta meg kapuit az Önkormányzat által fenntartott **Kesztyűgyár Közösségi Ház**, ahol gyerekeknek szóló programok és klubbok várják a fiatalokat. A Közösségi Ház elsődleges célja a Magdolna negyedben élő családoknak, közösségeknek lehetőséget biztosítani a tartalmas kikapcsolódáshoz, tanuláshoz, valamint kulturált szórakozáshoz. Az állandó programjaikon túl (például pingpong és box edzés, hip hop és cigánytánc tanítás) a kerületi nyári napközis táborokat is ők szervezik és bonyolítják le a kerületben élő gyerekeknek. A Közösségi Házon belül megtalálhatóak a **Mentor program, Zsendülő Tanoda és a Fókusz Közösségi Tér** – minden szolgáltatáson ingyenesen vehetnek részt a gyerekek, kamaszok és fiatal felnőttek.

A **Padtárs mentor program** azoknak az általános, és középiskolás tanulóknak szól, akiknek szükségük van például korrepetálásra, tanulástámogatásra, érettségire való felkészülésre. A hét minden napján igénybe lehet venni a szolgáltatást, ahol segítőkész egyetemisták, pedagógusok, óraadó tanárok és önkéntesek foglalkoznak a gyerekekkel. Nyáron lehetőség van pótvizsgára felkészülésre is. A program nagy hangsúlyt fektet a szülők bevonására is. Rendszeresek a „szülői értekezletek”, beszélgetések segítségnyújtás, edukáció és a szülői kompetenciák javítása érdekében.

A **Fókusz Közösségi Tér** a korai prevenciós programjaival, kifejezetten 0-3 éves korú gyerekeknek és őket nevelő családjuk számára működik 2018 óta. Számos olyan programjuk van, ami közvetetten és közvetlenül is hatnak egy csecsemő életére. A gyereket nevelő szülőnek lehetősége van álláskeresésre, varrni tanulni, előadásokat hallgatni, pihenni, miközben gyerekükre szakképzett gyerekfelügyelők vigyáznak. A babáknál képzett gyógypedagógus végez állapotfelméréseket, tanácsadást és szükség esetén elvégzi a kellő fejlesztést.

A Biztos Kezdet Gyerekház biztosítja a gyerekek számára a képesség-kibontakoztató foglalkozást, állapotfelmérést, fejlesztést. A szülőknek a gyerekkel együtt történő részvételét a foglalkozásokon, a szülők számára személyiség- és kompetenciafejlesztést célzó, valamint egyéb preventív célú programokat, közösségi rendezvényeket valósít meg. A helyi szükségleteknek megfelelően a szülők részére védőnői, orvosi, dietetikusi, egyéb külsős meghívott szakemberek általi tanácsadásokat biztosít. Szülői csoportos beszélgetéseket szervez, illetve konzultációs lehetőséget biztosít. Különböző módszerek alkalmazásával segíti a szülőket, hogy visszajelzéseket kapjanak a gyerekkel való kommunikációjukról, nevelési módszereikről.

Az igénybevétel feltétele, hogy a család a VIII. kerületben éljen. A Gyerekházat 0-3 éves korú, intézménybe nem járó gyerek és szülője vagy nagykorú kísérője látogathatja. A megjelenés önkéntes, a szolgáltatások pedig ingyenesek.

Főbb szolgáltatások és tevékenységek a **Biztos Kezdet Gyerekházban**: szabad játéktevékenység, tízórai biztosítása, irányított foglalkozások, születésnapok megünneplése, aktuális ünnepnapok megtartása, szülői fórumok, háztartási ismeretek, családi nyaralások Magyarkúton, számítógép és internet használat és ügyintézés szülők számára, könyv és eszköz (légzésfigyelő, babakocsi stb.) kölcsönzési lehetőség, csere-bere nap, gyereknap megszervezése.

Szakemberek meghívásával segítik a szülők képzését, a gyerekek elmaradásának feltárását, a szakszerű fejlesztési lehetőségek megismerését. A védőnő, a gyerekorvos, a pszichológus, a konduktor és a dietetikus az általános tájékoztatáson túl egyéni tanácsadást is tart, szükség szerint felméri a gyerekek állapotát, és megfelelő szakemberhez irányítja a családot. A Biztos Kezdet Gyerekház alapvető célja a szociokulturális hátrányokkal küzdő, elsősorban a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyerekek egészséges fejlődésének biztosítását támogató, fejlődési lemaradását kompenzáló, a szülői kompetenciákat erősítő, a szülő és az óvodába még nem járó gyerek számára együttesen nyújtott társadalmi felzárkózást segítő prevenciós szolgáltatás biztosítása. [18]

ÖSZTÖNDÍJAK

Az intézményi segítségeken túl az Önkormányzat további támogatásokat is biztosít a kerületben élő fiatalok számára. Ilyenek a **Balogh Paci ösztöndíj**, **Bursa Hugarica** (aminek összegét 2022/2023-as tanévben 15000 forintra emelte az önkormányzat) vagy a nyári diákmunka lehetősége, tanszer adományok, iskolakezdési támogatás.

2022-ben elkezdtük az olvasás népszerűsítését a kerületben. Első körben a FiDo Közösségi téren hoztunk létre egy **gyerek könyvmegállót**, ahonnan a kerületi gyerekek szabadon választhatnak maguknak olyan könyveket, amiket szívesen olvasásnak, illetve ők maguk is helyezhetnek ki könyveket. Azoknak, akik nem szeretnék hazavinni a könyveket, lehetőségük van a FiDo-ban olvasni azokat. A könyveket első körben adományokból szereztük be; a könyvmegállót pedig Benedek Elek születésnapján, a népmese napján adtuk át. Ezzel összekötve **meseíró verseny**t hirdettünk – minden korosztály számára. A díjazott mesék a kerületi játszótereken, Infopontokon és a helyi újságban jelennek meg. A játszótereinket kihasználva megalkottuk a mesesétát, 8 kerületi játszótér érintésével bejárható az a **saját fejlesztésű meseséta**, aminek célja a mesékkel való megismerkedés, a családi kötődések erősítése és a testmozgás népszerűsítése egyszerre. A séta kisgyerekkel körülbelül másfél-két órát vesz igénybe, de részletekben is teljesíthető. A meseséta útvonala az olvasást népszerűsítő honlapon (https://meses.jozsefvaros.hu) található meg. Idén ősszel ezeken a tereken mesefelolvasásokat szerveztünk, valamint a Szabó Ervin könyvtár gyerekrészlegével szorosabb kapcsolatot építünk ki.

ÓVÓDAFELÚJÍTÁSOK

Az Önkormányzat elkötelezett abban, hogy a kerület jelenlegi és leendő szülői, valamint gyerekeik szívesen válasszák a kerületi óvodákat és méltányos, szép környezetben folyhasson a gyerekek korai fejlesztése-nevelése.

A Józsefvárosi Önkormányzat 11 tagóvodája különböző állapotban van és eltérő felszereltséggel rendelkezik. A kerület ezért fejlesztési keretet határozott meg a rosszabb helyzetű óvodák minőségbeli javítására, melyek a Magdolna-, Losonci- és az Orczy-negyedben találhatóak. Két fontos célja van a beavatkozásoknak: a fenntartáshoz szükséges műszaki karbantartások elvégzése és az intézmények külső-belső megjelenésének vonzóbbá tétele. Az önkormányzat a tervezésbe bevonta a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem diákjait, akik felmérést készítettek. Az óvodapedagógusokkal, szülőkkel, gyerekekkel és más érintettekkel karöltve feltárták az adott intézmény problémáit és lehetőségeit.

2023-RA TERVEZETT ÓVODAI BERUHÁZÁSOK, FELÚJÍTÁSOK

Napvirág (volt Gyerekvirág) Tagóvoda felújítása: Az udvar az óvoda egyik legfontosabb területe, ennek ellenére jelenleg nincs jó állapotban. Egyes játékok és az udvar burkolatának nagy része cserére szorul, valamint a rendelkezésre álló tér nincs okosan és optimálisan kihasználva. Az udvar az óvoda környékén sétálók számára teljesen belátható, így sokat számít az intézmény megítélésében. A beruházás során sor kerül az udvar vonzóvá tételére: a burkolatok cseréjére, növények telepítésére, játékok felújítására továbbá külön támogatásból Ovifoci pálya kialakítására.

Főbb műszaki tartalom:
- Terasz átalakítása, újra burkolása
- Kerti játékok felújítása
- Kapu áthelyezése a bejárás optimalizálásnak érdekében
- Új tárolóépület kialakítása
- Jelenleg a belső teraszt fémrács veszi körül, melynek elbontása szintén hozzájárul egy vonzóbb, barátságosabb arculathoz is
- Fák és cserjék telepítése
- Öntözőrendszer kialakítása
- Új kültéri burkolat az udvaron (mulcs, öntött gumi, kavics, homok)
- Biztonsági- és életvédelmi rendszer kiépítése

Százszorszép Tagóvoda felújítása: Jelenlegi állapotában az óvoda kielégítő módon működik, azonban számos felvetés, probléma, ötlet érkezett a felmérés során, melyek megvalósítása az óvoda attraktívabb megjelenéséhez vezet.
Főbb műszaki tartalom:
- A két épület összekötése
- Udvar felújítása
- Rendezett bejárat kialakítása
- Udvari játékok modernizálása
- Hátsó tűzfal vizuális hatásának csökkentése és egy új játszó-mászófal kialakítása
- Meglévő óvodaépület felújítása, modernizálása

Várunk Rád Tagóvoda felújítása: Az óvoda a Csobánc utcából közelíthető meg, az udvarra az épületen átsétálva, egy hátsó ajtón jutunk. A főépület és a teraszon keresztül elérhető különálló épület (gondnoklakás) sok funkciót felölel, azonban ezek elhelyezkedése nem optimális és nincsen a pedagógusok számára fenntartott nevelőszoba. Cél a jelenlegi tér átszervezésével a funkciók megtartása, valamint nevelőszoba, fejlesztő szobák és sószoba kialakítása. Ugyancsak feladat a homlokzat átfogó újragondolása. A műszaki megújítás mellett kifejezett igény volt annak humanizálása, hívogató, barátságos megújítása.
Főbb műszaki tartalom:
- Gondnoklakás átalakítása nevelőtestületi szobává
- Nevelői öltöző, vezetői iroda, óvónői szoba, fejlesztő szobák és a sószoba átalakítása térszervezéssel
- Homlokzat áttervezése hívogató és barátságos hangulatot közvetítve

Tündérkert Tagóvoda felújítása: A Tündérkert óvoda klasszikus kapualjból érhető el. A csoportszobák szintje és az utcaszint között jelentős szintkülönbség van. Jelenleg az akadálymentes megközelítés nem megoldott. A fő problémát a gyerekek kertbe vezető útvonalának kereszteződése jelenti az utcáról érkező, még nem ellenőrzött forgalommal.
Főbb műszaki tartalom:
- A homlokzat felújítása
- rácsok helyett biztonsági üvegezés
- PVC ereszcsatorna cseréje rézre
- új óvodafelirat és zászlótartó
- gyengeáram kábeleinek és dobozainak rejtett vezetése
- világítás integrálása a kapualjba
- A bejárat és beléptetőrendszer javítása
- külső kapu megújítása és nyithatóvá tétele
- közvetlen bejárati kapuhoz kapcsoltan ellenőrzött beléptetés kóddal és távnyitással
- a nyitható kapu kép- és hangösszeköttetése a beltéri egységgel
- tájékoztatás és dekorálás

Feladatterv

FELADAT: MÚZEUMPEDAGÓGIA

Célkitűzés:
Kerületben élő óvodásoknak és iskolásoknak, óvodán és iskolán kívüli tudásátadás és ismeretterjesztés, játékos módon.
Havonta legalább egy múzeumpedagógiai foglalkozás.
Várható eredmény/fenntarthatóság: Olyan generáció nevelése, amelynek tagjai a múlt tárgyi és szellemi örökségét megbecsülő, a társadalmi problémák iránt érzékeny, művészetek iránt nyitott, múzeumlátogatók lesznek.

FELADAT: OLVASÁS NÉPSZERŰSÍTÉSE

Célkitűzés:
Olvasás népszerűsítése minden korosztály számára. Újabb Gyerek KönyvMegállók létrehozása, rendszeres mesefelolvasás a játszótereinken. Kerületi fiataloknak könyvvásárlás vagy könyvvásárlási utalvány ajándékozása tanév végén. Új mesék kihelyezése köztereinkre és Infopontjainkra.
Várható eredmény/fenntarthatóság: Nő a kerületben olvasni szerető gyerekek, fiatalok, fiatal felnőttek száma. Az olvasás révén komplex módon fejlődnek, nemcsak a tanulásban, de a személyiségükben is. Az olvasás fejleszti a gondolkodást, koncentrációt, kreativitás, kifejezőkészséget és a képzelőerőt. Ezek a képességek és készségek hosszú távon elengedhetetlenek.

FELADAT: ÓVODAI BERUHÁZÁSOK

Célkitűzés: Kerületi óvodák vonzóbbá, szebbé tétele.
Várható eredmény/fenntarthatóság: Felújításra kerül a Napvirág, a Százszorszép, a Várunk rád és a Tündérkert tagóvoda

Egészséges és aktív: a Józsefvárosi gyerekek egészségéért

Az egészség társadalmi meghatározói nagyon sokfélék lehetnek, ilyenek például az általános életkörülmények, oktatás, táplálkozás, környezet és pszichoszociális környezet.[19] Az, hogy mit tekintünk egészségnek vagy betegségnek, függ a kor szellemétől is. Régebben voltak olyan betegségek, amiket akkor még nem tartottak annak. Például, ha az ember idegkimerültségben szenvedett, azt mondták rá, hogy lusta. Ha a gyereknek élelmiszer-érzékenysége volt, akkor nem volt egyéb baja, mint az, hogy finnyás.[20]

A testmozgás és az egészséges táplálkozás fontos az egészségünk megőrzéséhez. A rendszeres mozgás segít megelőzni az elhízást, csökkenti a vérnyomást, meggátolja a cukorbetegség kialakulását. Javítja a hangulatunkat, állóképességünket és jó hatással van az anyagcserénkre. A friss zöldség fogyasztása segíti a belek működését, mely meggátolja, hogy a mérgező anyagok felszívódjanak a szervezetünkben. Az életmód megváltoztatásával nagyon jó eredményeket lehet elérni egészségünk terén.[21] A társadalom feladata, hogy mindenkinek egyenlő esélye legyen az egészséghez. A közösségeknek gondoskodniuk kell az egészségről és el kell érni, hogy az egészséges életmód meghatározó értékrend legyen. Természetesen arról sem szabad megfeledkezni, hogy az ember saját maga is felelős egészségügyi helyzetének alakulásáról.[22]

A kerület szempontjából fontos megemlíteni a szociális helyzetet, mint egészséget befolyásoló tényezőt. Ilyenek: a megfelelő életmód, békében élés, megfelelő lakáskörülmények, oktatás, jövedelem, stabil ökológiai rendszer, fenntartható erőforrás, társadalmi igazságosság és egyenlőség. Ha ezek nem megfelelően vannak biztosítva az egyén számára, akkor nem beszélhetünk teljes egészségről.[23] A nehéz anyagi helyzetben lévő embereknek állami vagy önkormányzati forrásból finanszírozott pénzbeli vagy természetbeni juttatásokra támaszkodhatnak. A politikai légkör is erős hatással van az állampolgárok egészségére. Minél nagyobb a biztonság- és szabadságérzete az egyénnek, annál ritkábban fordul az ember egészségkárosító szerekhez, ezáltal könnyebben kerülhetők el a deviáns viselkedések megjelenése.

Az egészségesebb gyerekkor megteremtéséhez különösen fontos, hogy kialakít-e az Önkormányzat olyan környezetet, amely az egészséget támogató tevékenységekre ösztönöz. Ezért a városfejlesztési beavatkozásoknál fontos szempont, hogy mennyiben támogatják azok a gyerekek szabad levegőn történő mozgását. Ezen túlmenően azonban a józsefvárosi gyerekek egészségét a szegénységből származó környezeti kockázatok is károsíthatják. Itt egyrészt a szociális támogatások folyamatos szinten tartására és emelésére (gyerekoltási támogatás, születési támogatás stb.), másrészt az egészséges étkezés, egészséghez kapcsolódó gyakorlatok (fogmosás, higiénia, megelőzés) és tájékozódás támogatására van szükség.

ALLERGIA MEGELŐZÉSE:

Az Önkormányzat nagy figyelmet fordít az allergiás gyerekek ellátására. Többek között minden Önkormányzat által fenntartott intézményben tájékoztató és életmentő tanfolyamot szerveztünk, illetve 2022-ben minden olyan önkormányzati intézménybe (összesen 29 intézmény) két darab életmentő injekciót (autoinjektor) juttattunk el, ahol gyerekekkel és fiatalokkal foglalkoznak – 2023-ra ezt minden kerületi intézményre kibővítjük, fenntartótól függetlenül. Az életmentő injekció szavatossági ideje egy év, ezért fontos a kezdeményezés hosszú távú fenntartása. A gyógyszer beadásának menetét érdemes fél évente gyakorolni, hogy éles helyzetben ne okozzon problémát, ezért lehetőséget fogunk teremteni a tréningek ismétlésére.

MENTÁLHIGIÉNÉ:

A JSZSZGYK-hoz tartozó **mentálhigiénés csoport** (pszichológusok, gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus) ingyenes segítséget nyújt a kerületi gyerekeknek pszichológiai, fejlesztő- és gyógypedagógiai szolgáltatásokkal, illetve családterápia és családkonzultáció alkalmak biztosításával. Minden kerületi gyereket, akinek nincs lehetősége (például várólista miatt) vagy sokkal több segítségre van szüksége, mint amit az óvodájuk, iskolájuk vagy a Pedagógiai Szakszolgálat tud nyújtani, a fizetős fejlesztéseket pedig nem tudják megoldani, szívesen fogadnak. Emellett ők látják el a Családok Átmeneti Otthonában és a Gyermekek Átmeneti Otthonában élő gyerekek és fiatalok mentális, pszichés és kognitív fejlesztését is. A mentálhigiénés csoport közösen az óvodai- és iskolai szociális segítőkkel előadásokat tart az érdeklődő iskolákban pedagógusoknak az önsértésről, iskolai erőszakról. Az előadáson kívül kisebb csoportokban foglalkoznak a pedagógusokkal, az eddigi fogadtatás igen kedvező volt.

A segítő szakemberek munkáját segítendő csoportos szupervíziót biztosít számukra az intézmény vezetése, tekintettel a munkájuk nehézségére, mely nagy mentális igénybevételt jelent. A munkatársak szükség esetén egyéni szupervízióban is részesülhetnek.

SZAKPSZICHOLÓGUS:

A **Józsefvárosi Egyesített Bölcsődékben** (a továbbiakban: JEB) a kisgyerekek magas színvonalú gondozása és nevelése mellett az ellátás minőségének folyamatos javítása érdekében tanácsadó szakpszichológusi szolgáltatás vehető igénybe. A pszichológus munkájával támogatja mind a bölcsődébe járó családokat, mind a bölcsődében dolgozó szakembereket. A családok támogatása egyéni és csoportos tanácsadás, a bölcsődei dolgozók segítése személyiségfejlesztő és esetmegbeszélő csoportok formájában történik. A program előre meghatározott időszakokban a JEB szakmai szervezeti egységeiben működik.

BÖLCSŐDÉK:

A JEB biztosít integrált szülő-csecsemő/kisgyerek konzultációs lehetőséget is, melynek keretében a kora gyerekkori pszichológiai alapú szabályozási nehézségek, a regulációs zavarok úgy, mint túlzott nyugtalanság, sírás, alvás- evési és étkezési zavarok kezelése, illetve enyhítése érdekében konzultációs szolgáltatás vehető igénybe. A konzultáció célja a problémák mielőbbi felismerése és segítségnyújtás a család egészének, a nehézségek fokozódásának megelőzésében. A konzulens segít abban, hogy a regulációs zavarok mérséklődjenek, megszűnjenek, a szülők és a gyerek élete könnyebbé váljon. A szolgáltatást a JEB-nél egy fő biztosítja, előjegyzéssel vehető igénybe.

A JEB keretében vehető igénybe a kerületben élő családok számára az otthoni gyerekgondozás szolgáltatás is az arra rászoruló családoknak, különösen iker szülés esetén, vagy amennyiben a szülő betegsége miatt nem képes a gyeek gondozására. Az otthoni gyeekgondozás a saládban élő hat éves kor alatti gyerekeket érintő ellátási forma, a gondozás a család otthonában kerül biztosításra a gyerek törvényes képviselőjével kötött írásos megállapodás alapján. A szolgáltatás gyakorisága és időtartama a család igényeitől függ, a szülő munkarendjéhez igazodó. Otthoni gyerekgondozás szolgáltatást a hét minden napján, szükség szerint biztosít a JEB.

A JEB Tücsök-lak Bölcsődéjében különösen nagy hangsúlyt fektet az Önkormányzat a sajátos nevelési igényű gyerekek ellátására, e gyerekeket nevelő családok megsegítésére.

A kisgyerekek ellátásban fontos feladatának tekinti a bölcsőde a normál fejlődésmenettől való eltérés korai felismerését, a hátrányok és következményeik enyhítésére való törekvést.

A bölcsődében dolgozó gyógypedagógus ismeri a fejlesztő munka elméleti összefüggéseit, a különféle fejlesztőprogramok, gyakorlatok módszertani elveit, illetve azok gyakorlati végrehajtásának formáit. A bölcsőde gyógypedagógusa munkája során együttműködik a kisgyereknevelőkkel, szülőkkel és fejlesztő szakemberekkel.

A legkisebbek számára a Kesztyűgyár Közösségi Ház által működtett Fókusz Közösségi Térben is részt lehet venni a Tipegő és a Toppantó baba klubban. Szakképzett gyógypedagógusok végeznek állapotfelmérést és tanácsadást az alábbi területeken: mozgásfejlődés, beszédfejlődés, értelmi fejlődés. A Toppantóban pedig 0-3 éves gyerekeknek és szüleiknek tartanak zenés-táncos baba-foglalkozásokat.

DROGPREVENCIÓ:

Jelenleg a **drogprevenciót** a Rendőrkapitányság látja el az iskolákban, felvilágosító órákkal egybekötve. A bűnmegelőzési és drogprevenciós témákat a kerületi táborokba is beviszik a rendőrök, hogy minél szélesebb körben, minél több gyerekhez eljusson. A kábítószermentes világnapot a Kesztyűgyár és a rendőrség közösen szervezik és tartják meg.

A tinédzserek kábítószerrel való visszaélése átható probléma. Ez a jelenség számos okból következik be, és nincs egyetlen olyan tényező, amely teljes egészében meg tudná akadályozni. Vannak azonban olyan programok, amelyekkel hatékonyabbá lehet tenni a prevenciót.

Egy jó drogprevenciós programnak éreztetnie kell a tanulókkal, hogy kapcsolatban állnak a tanáraikkal, oktatóikkal, barátaikkal és társaikkal. Azok a gyerekek, akik azt érzik, hogy tanáraik és barátaik törődnek velük, az oktatásukkal és a jólétükkel, kevésbé valószínű, hogy kábítószerhez és alkoholhoz folyamodnak a problémáik elől.

Ez a kapcsolat arra is ösztönzi a gyerekeket, hogy megnyíljanak és elmondják véleményüket az órán, az iskolában, ami lehetővé teszi a tanárok számára, hogy korán azonosítsák a veszélyeztetett tanulókat, és megelőző lépéseket tegyenek a függőség elkerülése érdekében.

A maximális hatékonyság érdekében a drogprevenciós programnak egészségügyi oktatást is kell biztosítania. Az egészségnevelés részeként a gyerekeket fejlődésüknek megfelelő módon meg kell tanítani bizonyos szerek helyes használatára, valamint a szerhasználattal kapcsolatos (helyi és országos) jogszabályokban rögzítettekre is fel kell hívni a figyelmüket. Az egészségnevelés részeként a résztvevő tanulók döntéshozatali és önmenedzselési képességeinek fejlesztését is magában kell foglalnia. Mivel ezek komplex kérdések és több szakember bevonását igénylik, önkormányzatunk nyitott rá, hogy több civil szervezettel, szakemberrel (például pszichológus, addiktológus) kössön megbízási szerződést, akik segítik a munkát. Célunk, hogy minél több olyan programot vezethessünk be, ami segíti a gyerekek bevonódását, hogy ők maguk is fontosnak érezzék a témát. Ilyenek lehetnek például a rendőrmúzeum látogatása, a rendőrséggel közösen ellenőrizni a szórakozóhelyek biztonságát, tematikus napok és workshopok szervezése hozzáértő szakemberekkel.

GYEREKORVOSOK:

A Képviselő-testület elfogadta a Józsefvárosi Egészségügyi Életpályamodellt (a továbbiakban: Életpályamodell) **a józsefvárosi háziorvosi feladatellátás jelenlegi és jövőbeni támogatása, a háziorvosi/házi gyerekorvosi praxisok értékének növelése, a jelenlegi háziorvosok megtartása, a háziorvosok munkafeltételeinek javítása, a háziorvosi utánpótlás biztosítása, a kerületi háziorvosi feladatellátás vonzóbbá tétele és a kerületi lakosok egészség-biztonságának további növelése, az orvoshiány elkerülése** érdekében.

Az Önkormányzat az idei évben az Életpályamodell keretében a háziorvosok/házi gyerekorvosok eszközvásárlási pályázatával kívánja segíteni a kerületi háziorvosok/házi gyerekorvosok munkáját, akik a munkavégzésükhöz szükséges eszközök beszerzéséhez nyújthatnak be pályázatot.

ZÖLDSÉG-GYÜMÖLCS PROGRAM:

Önként vállalt feladatként a közétkeztetés mellett minden óvodás számára biztosítunk napi friss zöldség-gyümölcsöt, ami a gyerekek fizikai jólléte, egészséges táplálkozás érdekében kiemelendő program. Ide kapcsolódik az óvodai oviúszás támogatása és minden olyan program, ami a gyerekek mozgását, egészséges gyerekkorát előlendítik.

GYEREKSPORT:

A JSZSZGYK **FiDo Közösségi tere** rendszeresen szervez sporteseményeket, illetve minden nap (ünnepnapokon is) biztosítja a kerületi lakosok számára a sportolási lehetőséget.

2022 májustól heteken át minden pénteken a II. János Pál Pápa téren közös torna keretében mozoghattak a fiatalok és az idősek együtt – a testmozgáson túl, remek lehetőség a generációk találkozására és azok erősítésére. A tornagyakorlatokat a Testnevelési Egyetem Rekreációs tanszéke, az Életet az Éveknek és a kerületi óvoda pedagógusai mutatják be és tartják meg.

VÉDŐNŐK:

A **kerületi védőnők** alapfeladataikat az egészségügyben meghatározott jogszabályok, módszertani útmutatók, szakmai protokollok alapján végzik. A védőnői gondozás leggyakrabban alkalmazott módszerei a családlátogatás, távkonzultáció, önálló védőnői tanácsadás, orvossal tartott tanácsadás, fogadóórák biztosítása, egyészségnevelés és egészségfejlesztés családi és közösségi színtereken. A **védőnői munka** oktató-nevelő-segítő jellegű, mely alapvetően az értelemre, érzelemre hat a mindkét fél számára egyértelmű és érthető kommunikáció által.

A családok egészségének megőrzése érdekében a védőnők együttműködnek a háziorvosokkal, házi gyerekorvosokkal, konzultálnak szakorvosokkal (például nőgyógyász, bőrgyógyász stb.), gyámhivatallal, Pedagógiai Szakszolgálattal, Józsefvárosi Szociális Szolgáltató és Gyermekjóléti Központ munkatársaival, oktatási és nevelési intézményekkel, Vöröskereszttel és más civil szervezetekkel. Elvégzik a kerületi gyerekek alap szűrővizsgálatait és státuszvizsgalatokat (aminek eredményéről a gyerek háziorvosát tájékoztatják), táplálási tanácsokat, terhesgondozási feladatokat látnak el.

Az óvodákban és iskolákban, kerületi táborokban rendszeresen tartanak **egészségfejlesztő oktatásokat, programokat.** Ezekhez a programokhoz elengedhetetlenek olyan eszközök és szemléltető játékok beszerzése és cseréje, amik hatékonyan és játékos módon mutatják be a gyerekeknek, miért fontos az egészséges életmód és hogyan lehet a betegségeket megelőzni.

Önkormányzatunk ezeknek az eszközöknek a beszerzését, kiegészítését és az elhasználódott kellékek cseréjét biztosítja a védőnők számára.

A kerületi gyerekrendelőket a közelmúltban Önkormányzatunk felújította és folyamatban van a Hungária körúton az új védőnői rendelő használatba vétele.

SZOPTATÁS SEGÍTÉSE:

A hétköznapokban a területi védőnők fontos feladata az is, hogy a szoptatás népszerűsítésével, védelmével és aktív támogatásával a szoptatással kapcsolatos közérthető információt nyújtson, a szoptatni nem képesek stigmatizálása nélkül.

A szoptatás a csecsemő táplálásának és gondozásának optimális módja, ami az elérhető legjobb testi-lelki egészségi állapotot biztosítja a gyerek és az anya számára. A szoptatás testi-lelki egészségre gyakorolt rendkívül jelentős jótékony hatásai, valamint a mesterséges táplálás egészségügyi kiadásokat erőteljes mértékben növelő és tetemes környezeti terhelést okozó hatásai miatt az anya, a csecsemő, a család és az egész társadalom alapvető érdeke, hogy az anyák sikeresen szoptassák gyerekeiket. A szoptatás támogatása a gyakorlatban azt jelenti, hogy az anyákat minden szinten – a családjukban, a közösségben és az egészségügyben is – arra biztatják, hogy szoptassák gyerekeiket, és ehhez megfelelő információkat, továbbá gyakorlati segítséget kapnak. Az egészségügyben bizonyítékokon alapuló, szakmai protokollokra és azoknak a napi gyakorlattal való összhangba hozására, továbbá az egészségügyi dolgozók képzésére van szükség. A szoptatásról az ismeretek folyamatosan bővülnek, ezért szükséges a nagy tapasztalattal rendelkező védőnő kollégák számára a korszerű szoptatási ismeretek átadása, a kollégák továbbképzése.

BABABARÁT RENDELŐ:

A Bababarát Kezdeményezés a szülészetekről indult, de mára világossá vált, hogy a bababarát kórházakban elért eredmények csak akkor lehetnek tartósak, ha az anyák a társadalom minden szintjén támogatást és segítséget kapnak gyerekeik szoptatásához. Ezért arra van szükség, hogy az egészségügyi ellátó rendszer és a közösségi élet minden résztvevője "bababaráttá" váljon.

Bababarát rendelőn olyan területi ellátást értünk, ami a szoptatást normaként támogatja. Ez megjelenik a környezetben is, de elsősorban az egészségügyi személyzet szoptatást népszerűsítő, védő és támogató hozzáállásában nyilvánul meg. Hosszútávú célként kitűzhető, hogy a Józsefvárosi Gyerekrendelők megfeleljenek a „Bababarát rendelő" kritériumainak.

Megújult formában továbbra is köszöntjük a józsefvárosi újszülötteket. A születéstámogatási csomagba olyan hasznos dolgok kerülnek (például textilpelenka, pelenkázóalátét, mesekönyv), amiket a későbbiekben is használni tudnak a családok; mindemellett az utalványok is megmaradnak, hogy a szükséges gyógyszereket, babaápolási szereket a gyógyszertárakban meg tudják venni az újdonsült anyukák és apukák.

Feladatterv

FELADAT: FOGKEFE ÉS FOGKRÉM PROGRAM BEVEZETÉSE

Célkitűzés: Minden óvodás számára ingyenes fogkefe és fogkrém biztosítása a nevelési év kezdetekor és évközben; ezzel biztosítva a gyerek fog-, és száj higiéniáját.

Fiatal gyerekkorban elkezdett prevenciós programokkal, a helyes fogmosási szokások és gyakorlat kialakításával a szájhigiénia jelentős mértékben javítható.
Várható eredmény/fenntarthatóság: Egészségesebb fogazatú gyerekek - ami nem csak
a megjelenés, de a fogakkal kapcsolatos egyéb betegségek (főleg gyulladásos belső szervi betegségek) megelőzése miatt is fontos.

FELADAT: ELSŐSEGÉLYNYÚJTÓ ÉS ALLERGIÁS REAKCIÓKAT FELISMERŐ TOVÁBBKÉPZÉSEK SZERVEZÉSE. NEM ÖNKORMÁNYZATI INTÉZMÉNYEKBE AUTOINJEKTOROK BESZERZÉSE

Célkitűzés: 2023-ra minden olyan kerületi intézménybe eljuttatni az életmentő autoinjektort, ahol gyerekek vannak - fenntartótól függetlenül.
Életmentő-elsősegélytanfolyamok tartása. Az allergiás reakciók felismerése és gyors kezelési módszerének és az autoinjektorok használatának elsajátításának megtanítása.
Várható eredmény/fenntarthatóság: A kerületben minden gyereket ellátó intézményben megtalálható lesz legalább 2 db., használható életmentő autoinjektor. Minden olyan intézményben, ahol életmentő autoinjektor van, képzett és felkészült emberek fogják szükség esetén, használni ezeket az eszközöket. Képesek lesznek életveszélyes helyzeteket felismerni és szakszerűen segíteni.

FELADAT: EGÉSZSÉGFEJLESZTŐ PROGRAMOK GYEREKEKNEK

Célkitűzés: A nevelési intézményekben és kerületi táborokban és rendezvényeken tartott egészségfejlesztő programok eszközeinek biztosítása a védőnők számára.
Várható eredmény/fenntarthatóság: A hatékony és minőségi prevenciós programok az egészséges társadalom megalapozását segítik elő. Az egészségfejlesztő programokkal a kerületben élő gyerekek gondoskodást, biztonságot, egészségesebb életkörülményt, életmódot és a mindehhez való megfelelő hozzájutást, tudást kapják meg. A gyerekek egészségfejlesztésével azt a célt tudjuk elérni, hogy jó életkilátással, megfelelő szomatikus és mentális fejlődéssel, a koruknak megfelelő egészségügyi szokásokat, mozgásokat tanuljanak meg és sajátítsanak el.

FELADAT: SZOPTATÁS TÁMOGATÁS A CSALÁDOK RÉSZÉRE

Célkitűzés: Szoptatásbarát környezet kialakítása a rendelőkben, érzékenyítő előadások eszközeinek biztosítása. Kerületi védőnők továbbképzése.
Várható eredmény/fenntarthatóság:
A megfelelően kialakított szoptatásbarát környezet és a szakképzett védőnők tanácsadási elősegítik, hogy a kerületben minél több édesanyja tudja anyatejjel táplálni gyerekét. A sikeres szoptatáshoz megfelelő információkat, támogatásokat és szakszerű segítséget kapnak. Az anyatej a legideálisabb táplálék a csecsemő számára. Az anyatejes táplálás csökkenti a gyerekkorban és felnőttkorban kialakuló betegségek esélyét. A szoptatás segíti a megfelelő állkapocs, fogazat kialakulását és ezekkel összefüggésben lévő beszéd fejlődést, a kötődést anya és gyereke között.

FELADAT: GASZTROEDUKÁCIÓS PROGRAM

Célkitűzés: Hosszútávú együttműködés keretein belül, a kerületi gyerekek egészséges életmód és hulladékmentes életmód gyakorlati és elméleti tanítása, közös főzések és sütések alkalmával. Gasztronómia által képességek és készséges fejlesztése.
A Gyermekek Átmeneti Otthonába és a Családok Átmeneti Otthonában főzőklubok kialakítása.
Várható eredmény/fenntarthatóság: Kerületi gyerekek megtanulják, hogy kevés anyagi ráfordítással hogyan tudnak egészséges, fenntartható, környezettudatos életeket elkészíteni, miközben fejlődik a szociális készségük és egyéb fontosabb részképességeik (például: finommotorika, matematikai- és olvasási készségek).

Hivatkozások

[1] „Az ENSZ Gyermekjogi Egyezmény 1.cikk vonatkozásában gyermek az a személy, aki tizennyolcadik életévétnem töltötte be, kivéve ha a reá alkalmazandó jogszabályok értelmében nagykorúságát már korábban eléri.”
[2]A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint „fiatal felnőtt az a nagykorú személy, aki a 24. évét nem töltötte be.”
[3] Dr. Páldy Anna-Málnási Tibor: Magyarország környezetegészségügyi helyzetének értékelése. Országos Környezetegészségügyi helyzet, Budapest, 2009
[4] Bene Éva: Védd magad! Amit az egészségről és betegségről mindenkinek tudni kell. Kairosz Kiadó, Budapest, 2004.
[5] Dr. Páldy Anna-Málnási Tibor: Magyarország környezetegészségügyi helyzetének értékelése. Országos Környezetegészségügyi helyzet, Budapest, 2009
[6] Józsefváros klímastratégia 2018. https://jozsefvaros.hu/downloads/2022/03/2066_jozsefvarosi_klimastrategia.pdf?ver=20220321142957
[7] https://www.08egyesitettovoda.hu
[8] https://jozsefvaros.hu/otthon/hirdetotabla/hirek/2022/05/nagyszabasu-takaritasi-akcio-jozsefvarosban/
[9] zold8.com
[10] https://jozsefvaros.hu/otthon/szolgaltatasok-es-intezmenyek/sport-es-mozgas/2022/04/sportegyesuletek-a-keruletben/
[11] https://hardbodyhang.com/
[12] JSZSZGYK beszámoló (2021)
[13] Veczkó József (2007): Gyermekvédelem pszichológiai és pedagógiai nézőpontból, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest 64. oldal
[14] Csemánné Váradi Erika: A gyermek- és fiatalkori kriminalitás in: Borbíró A., Gönczöl K., Kerezsi K., Lévay M. (szerk). (2016): Kriminológia, Wolters Kluwer Kft, Budapest, 627. oldal
[15] Járványhelyzet hatása a gyerekekre – Kutatás - UNICEF
[16] https://jozsefvaros.hu/otthon/varosfejlesztes/gyermekek-atmeneti-otthonanak-kialakitasa-a-danko-utcaban/
[17] Az Önkormányzat intézményeinek szolgáltatásai több alappillérben is megtalálhatóak, minden esetben arra a részre reflektálva, amiről a fejezet szól.
[18] http://www.bolcsode-bp08.hu/jebdata/gyerekhaz_bemutatkozo.pdf Letöltés: 2022.06.14.
[19]ESKI 2010. Elmozdulás az esélyegyenlőség irányába az egészségügyben: az egészség társadalmi meghatározóinak monitorozása és az egészségügyi egyenlőtlenség csökkentése.
[20]Kliment Emilia: Tények és hazugságok az egészségről. LPI Produkciós Iroda Kft., 2007.
[21] Forgács Anna: Egészségügyi rendszerek mai hatékonyságának történeti gyökerei.
[22] Bene Éva: Védd magad! Amit az egészségről és betegségről mindenkinek tudni kell. Kairosz Kiadó, Budapest, 2004.
[23]Solymosy József Bonifácz: Fejleszthető/tervezhető egészség- egészség-egyenlőtlenségek kezelési lehetőségei.
[24]OEP 2013. február. Segély az egészségi állapot romlás hatásainak enyhítésére.
[25] https://jozsefvaros.hu/otthon/onkormanyzat/ules/szocialis-egeszsegugyi-es-lakasugyi-bizottsag-ules-2022-majus-24/

1. számú melléklet

Jogszabályok

- ENSZ Gyermekjogi Egyezménye (kihirdette:1991. évi LXIV törvény)
- A gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény
- A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény
- A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény
- A Munka Törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény
- A gyermekvédelmi észlelő- és jelzőrendszer működtetése kapcsán a gyermek bántalmazásának felismerésére és megszüntetésére irányuló szektorsemleges egységes elvek és módszertan
- A gyermekvédelmi gondoskodáshoz kapcsolódó család- és gyermekjóléti szolgáltatások folyamatairól szóló EMMI protokoll
- vonatkozó kerületi jogszabályok

2. számú melléklet

A Gyermekbarát Önkormányzat Koncepciójának és feladattervének véleményezésben részt vett partnerek

- Józsefvárosi Egyesített Bölcsődék
- Józsefvárosi Óvodák
- Józsefváros Közösségeiért Nonprofit Zrt.
- Józsefvárosi Gazdálkodási Központ Zrt.
- Rév8 Józsefvárosi Rehabilitációs és Városfejlesztési Zrt.
- Józsefvárosi Szociális Szolgáltató és Gyermekjóléti Központ
- Józsefvárosi Szent Kozma Egészségügyi Központ Védőnői Szolgálat
- Józsefváros Közbiztonságáért Közalapítvány

Köszönjük!

JÓZSEFVÁROSI ÖNKORMÁNYZAT